

สรุปสาระการอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรข้าราชการที่ดี
และหลักสูตรต้านทุจริต สศช. (STRONG NESDC)
ประจำปีงบประมาณ 2567

กิจกรรมการพัฒนาสมรรถนะและองค์ความรู้เชิงสร้างสรรค์ของบุคลากร
ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

จังหวัดสระบุรีและจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
7-8 สิงหาคม 2567

สารบัญ

บทสรุปผู้บริหาร.....	ก
ความเป็นมา.....	1
รายละเอียดกิจกรรม	3
สรุปสาระการจัดกิจกรรม	4
ผลการประเมินการจัดกิจกรรม.....	17
ภาคผนวก	
● ประมวลภาพกิจกรรม	
● เอกสารประกอบการจัดกิจกรรม	
คณะผู้จัดทำ	

สรุปสาระการอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรข้าราชการที่ดี และหลักสูตรด้านทุจริต สศช. (STRONG NESDC)

ประจำปีงบประมาณ 2567

กิจกรรมการพัฒนาสมรรถนะและองค์ความรู้เชิงสร้างสรรค์ของบุคลากร
ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ระหว่างวันที่ 7-8 สิงหาคม 2567

จังหวัดสระบุรี และจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

บทสรุปผู้บริหาร

การทุจริตและประพฤติมิชอบนับเป็นปัญหาสำคัญของประเทศที่สร้างผลกระทบทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง จึงเป็นอุปสรรคสำคัญของการพัฒนาประเทศไทย ทั้งนี้ การบูรณาการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบของประเทศไทยในภาพรวมมีพัฒนาการมาอย่างต่อเนื่องภายใต้สถานการณ์การทุจริตทั้งภายในประเทศและบริบทแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปในมิติต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายนอกประเทศ

สำหรับประเทศไทยนั้น คณะรัฐมนตรีภายใต้การนำของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้แถลงนโยบายเมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2562 ข้อ 12 เรื่องการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ และกระบวนการยุติธรรม โดยมีแนวทางการดำเนินการ ประกอบด้วย การแก้ไขปัญหาทุจริตและประพฤติมิชอบ และการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 4 หน้าที่ของปวงชนชาวไทย มาตรา 50 กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไม่ร่วมมือหรือสนับสนุนการทุจริตและประพฤติมิชอบทุกรูปแบบ / มาตรา 63 กำหนดว่า รัฐต้องส่งเสริม สนับสนุน และให้ความรู้แก่ประชาชนถึงอันตรายที่เกิดจากการทุจริตและประพฤติมิชอบทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน และจัดให้มีมาตรการและกลไกที่มีประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันและขจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบดังกล่าวอย่างเข้มงวด รวมทั้งกลไกในการส่งเสริม ให้ประชาชนรวมตัวกันเพื่อมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้ความรู้ ต่อต้าน หรือชี้เบาะแส โดยได้รับความคุ้มครองจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ

กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ที่เน้นให้ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วยยุทธศาสตร์ 6 ด้าน ซึ่งยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบรวมทั้งการส่งเสริมคุณธรรมและความโปร่งใสภาครัฐนั้น คือ ยุทธศาสตร์ที่ 6 การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ 21 การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ (พ.ศ. 2561-2580) ได้กำหนดเป้าหมายหลักเพื่อให้ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยมีดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทยอยู่ในลำดับ 1 ใน 20 หรือมีค่าคะแนนประมาณ 73 คะแนน ภายในช่วงปี พ.ศ. 2576-2580 และมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญเพื่อขับเคลื่อนในบรรลุเป้าหมายดังกล่าว ประกอบด้วย การป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ และการปราบปรามการทุจริต โดยในส่วนของการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบนั้นครอบคลุมเรื่องการส่งเสริมการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีความใสสะอาดและบริหารจัดการองค์ความรู้ด้านการปราบปรามการทุจริต

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) ได้จัดทำแผนปฏิบัติการด้านการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ และพัฒนาเครื่องมือการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทฯ ที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ เพื่อเป็นเครื่องมือในการแปลงแนวทางการพัฒนาของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (21) ประเด็นการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ผลักดันไปสู่การปฏิบัติ และบริหารการดำเนินงานให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายของแผนแม่บทฯ ภายในกรอบระยะเวลาที่กำหนด

สศช. ได้จัดทำแผนปฏิบัติราชการ สศช. ประจำปีงบประมาณ 2567 เพื่อกำหนดนโยบายและทิศทางการดำเนินการของหน่วยงาน ซึ่งมีความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ นโยบายของรัฐบาล รวมทั้งเป้าหมาย การพัฒนาที่ยั่งยืนแห่งสหประชาชาติ และได้จัดทำแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนคุณธรรม จริยธรรมป้องกันและต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ประจำปีงบประมาณ 2567 ประกอบด้วย 3 กิจกรรมย่อย ได้แก่ กิจกรรมยกระดับการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสใน สศช. ประจำปีงบประมาณ 2567 กิจกรรมเสริมสร้างวัฒนธรรม สศช. โปร่งใส ไร้ทุจริต (STRONG NESDC) และกิจกรรมการเสริมสร้างสมรรถนะและองค์ความรู้เชิงสร้างสรรค์ ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และสศช. โดยศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต (ศปท.) ได้จัดการอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรข้าราชการที่ดีและหลักสูตรด้านทุจริต สศช. (STRONG NESDC) ประจำปีงบประมาณ 2567 ณ จังหวัดสระบุรี และจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ในการนี้ สามารถสรุปสาระสำคัญจากการจัดกิจกรรมดังกล่าวได้ ดังนี้

1. สาระสำคัญเกี่ยวกับการอภิปรายเรื่อง แนวคิดการก่อตั้งโครงการช่อสะอาด และแนวคิด STRONG : จิตพอเพียงต้านทุจริต และประสบการณ์ป้องกันและต่อต้านการทุจริตในชุมชนช่อสะอาด ณ ชุมชนคุณธรรมบ้านสกตน์น้ามนต์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1.1 ช่วงสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตั้งแต่ปี 2563 คนในชุมชนได้รับผลกระทบในการประกอบอาชีพ เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจที่ตกต่ำทำให้เกิดปัญหา ได้แก่ (1) ราคาปัจจัยการผลิตทางการเกษตร เช่น ปุ๋ย มีราคาแพงขึ้น (2) คนในชุมชนบางส่วนถูกเลิกจ้างเนื่องจากกิจการของนายจ้างซบเซา (3) คนในชุมชนที่เป็นกลุ่มเปราะบาง เช่น เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ ได้รับผลกระทบด้านคุณภาพชีวิตเนื่องจากคนในครอบครัวที่เป็นวัยแรงงานอยู่ในสภาพว่างงาน (4) วิสาหกิจด้านการท่องเที่ยวภายในชุมชนต้องหยุดชะงักเนื่องจากไม่มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวในพื้นที่ และ (5) เงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินกิจการของกองทุนแม่เพื่อแผ่นดินและการกิจเกี่ยวกับวิถีการแก้ปัญหาเชิงพื้นที่ด้านต่างๆ ก็ได้รับผลกระทบไปด้วยเช่นกัน

1.2 ผลกระทบจากสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตั้งแต่ปี 2563 ทำให้ผู้นำชุมชนและคนในชุมชนร่วมกันกำหนดวิธีการแก้ปัญหาโดยเร่งด่วนด้วยการสรุปทบทวนและประสบการณ์จริงที่ได้จากการศึกษาดูงานและฝึกอบรมของหลักสูตรต่างๆ ด้วยความมุ่งมั่นในการแก้ปัญหาเพื่อ “บ้านเกิดของตัวเอง” ซึ่งในที่สุดได้ค้นพบวิธีการแก้ปัญหาในลักษณะ “การพลิกวิกฤตให้เป็นโอกาส” โดยบทเรียนและประสบการณ์จริงที่สำคัญอันดับต้นๆ ที่นำมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานที่สำคัญ คือ การประยุกต์ใช้แนวคิดเกษตรทฤษฎีใหม่และหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1.3 ผู้นำชุมชน (นายสุเทพ บุญแจ้ง) ซึ่งดำรงตำแหน่งกำนันในขณะนั้น รวมทั้งคนในชุมชนได้ร่วมกันแก้ปัญหาด้วยการประยุกต์ใช้แนวคิดเกษตรทฤษฎีใหม่และหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อย่างไรก็ตามในระยะแรก การจัดการพื้นที่ทำการเกษตรยังมีปัญหาด้านเงินทุน ซึ่งทำให้ต้องใช้เงินส่วนตัวเป็นเงินทุนสำรองสำหรับค่าใช้จ่ายที่จำเป็น หลังจากดำเนินการได้ระยะหนึ่ง หน่วยงานราชการ เช่น กรมราชวงศ์และหน่วยงานราชการอื่น ๆ ได้เข้ามาให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง

1.4 ภารกิจหลักของชุมชน ประกอบด้วย งานการป้องกันและการณรงค์การต่อต้านยาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชน และงานเพื่อขับเคลื่อนภารกิจของกองทุนแม่ของแผ่นดิน มีภารกิจหลักที่เกี่ยวข้อง เช่น การหารายได้เข้ากองทุนแม่ของแผ่นดิน และการส่งเสริมเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพของคนในชุมชนและของผู้ที่สามารถเลิกยาเสพติดได้เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนให้ยั่งยืน และเป็นการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนควบคู่ไปด้วย

2. สารสำคัญเกี่ยวกับการอภิปราย เรื่อง การเป็นข้าราชการที่ดี ใจสัตย์ซื่อ มีจิตอาสา เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม และสำนึกรู้คุณแผ่นดิน ณ วัดใหญ่ชัยมงคล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2.1 ข้าราชการคือ ข้าของพระเจ้าแผ่นดิน จึงต้องจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ เพื่อความมั่นคงของแผ่นดิน และข้าราชการที่ดีต้องน้อมนำธรรมะ หลักการทรงงาน และหลักคุณธรรมมาใช้เป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติตน ให้มีจิตสำนึกแห่งความดี มีจิตใจที่เข้มแข็งต่อสิ่งหลอกล่อหรือการประพฤติดื้อ หรือไม่ถูกต้อง

2.2 หลักธรรมที่ควรน้อมนำมาเป็นแนวทาง ได้แก่ การประพฤติตนด้วยความซื่อสัตย์ โปร่งดอง สมานฉันท์ รู้รักสามัคคี และสังคหวัตถุ 4 ซึ่งเป็นหลักธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจกัน (ต่อตนเอง) ประกอบด้วย (1) ทาน คือ การให้ การเสียสละ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ (2) ปิยวาจา คือ การพูดจาด้วยถ้อยคำอันไพเราะ สุภาพอ่อนหวาน ไม่พูดหยาบคายก้าวร้าว พูดในสิ่งที่เป็นประโยชน์ ถูกกาลเทศะ พูดดีต่อกัน (3) อตถจริยา คือ การทำดีประพฤติดี เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น และ (4) สมานัตตา คือ การเป็นผู้มีความสม่ำเสมอ โดยประพฤติตัวให้มีความเสมอดันเสมอปลาย วางตัวดีต่อกัน

2.3 นิยามจิตอาสา หรือจิตแห่งการเสียสละเปรียบเสมือนยาวิเศษ ที่ช่วยลดอาการของโรคเห็นแก่ตัว อีกทั้งยังลดทอนตัวตนหรืออัตตาของคนเราลงได้เป็นอย่างดี **จิตสาธารณะ** คือ การตระหนักรู้ตน ที่จะทำสิ่งใดเพื่อเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ลดปัญหาในสังคม และ**อาสาสมัคร** เป็นงานที่เกิดจากผู้ที่มีจิตอาสา ทำเพื่อส่วนรวม เป็นผู้ที่เอื้อเฟื้อ เสียสละ เวลา แรงกาย แรงใจ แรงปัจจัยเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น หรือสังคมให้เกิดประโยชน์และความสุขเพิ่มมากขึ้น

2.4 ความหมายของจิตอาสา “เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ” หมายถึงประชาชนทุกหมู่เหล่า ทั้งในและต่างประเทศที่สมัครใจช่วยเหลือผู้อื่น ยอมเสียสละเวลา แรงกาย แรงใจ และสติปัญญาในการทำงานที่เป็นสาธารณประโยชน์ โดยไม่หวังผลตอบแทนใดๆ

2.5 นิยามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอด ตั้งแต่ก่อนวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

2.6 ทฤษฎีใหม่ เป็นแนวทางหรือหลักในการบริหารจัดการที่ดินและน้ำ เพื่อการเกษตร ในที่ดินขนาดเล็กให้เกิดประโยชน์ สูงสุด ด้วยหลักเศรษฐกิจพอเพียงที่รัชกาลที่ 9 พระราชทานพระราชดำริ เพื่อเป็นการช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบความยากลำบาก ให้สามารถผ่านช่วงวิกฤต โดยเฉพาะการขาดแคลนน้ำโดยไม่เดือดร้อนและยากลำบากนัก

ทั้งนี้ ทฤษฎีใหม่ประกอบด้วย ทฤษฎีใหม่ขั้นต้นและทฤษฎีใหม่ขั้นก้าวหน้า โดยทฤษฎีใหม่ขั้นต้นกำหนดให้แบ่งพื้นที่ออกเป็น 4 ส่วน ตามอัตราส่วน 30 30 30 10 ซึ่งหมายถึง **พื้นที่ส่วนที่หนึ่ง** ประมาณร้อยละ 30 ให้ขุดสระเก็บกักน้ำเพื่อใช้เก็บกักน้ำฝนในฤดูฝน และใช้เสริมการปลูกพืชในฤดูแล้ง ตลอดจนการเลี้ยงสัตว์และพืชน้ำต่างๆ **พื้นที่ส่วนที่สอง** ประมาณร้อยละ 30 ให้ปลูกข้าวในฤดูฝนเพื่อใช้เป็นอาหารประจำวันสำหรับครอบครัวให้เพียงพอตลอดปี เพื่อตัดค่าใช้จ่ายและสามารถพึ่งตนเองได้ **พื้นที่**

ส่วนที่สาม ประมาณร้อยละ 30 ให้ปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น พืชผัก พืชไร่ พืชสมุนไพร ฯลฯ เพื่อใช้เป็นอาหารประจำวัน หากเหลือบริโภคก็นำไปจำหน่าย และ**พื้นที่ส่วนที่สี่** ประมาณร้อยละ 10 เป็นที่อยู่อาศัย เลี้ยงสัตว์ ถนนหนทาง หรือโรงเรียนอื่นๆ และเมื่อผลิตได้พอเพียงแล้ว จึงก้าวสู่ทฤษฎีใหม่ขั้นก้าวหน้า คือ ร่วมมือกันรวมตัวกันเป็นชุมชนและสร้างเครือข่ายระหว่างกัน ก่อนขยายไปสู่ระดับประเทศและระดับสากลต่อไป

3. สารสำคัญเกี่ยวกับการบรรยายเรื่อง ประวัติศาสตร์กรุงศรีอยุธยา และศึกษาดูงาน ณ พิพิธภัณฑ์เจ้าสามพระยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3.1 กรุงศรีอยุธยาปกครองรูปแบบที่มีกษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข ที่มีอำนาจสูงสุดในการปกครองแผ่นดินพระองค์ทรงมอบหมายให้พระบรมวงศานุวงศ์ และขุนนางปกครองดูแลเมืองลูกหลวง หลานหลวง และเมืองหน้าด่านต่างพระเนตรพระกรรณ ส่วนเมืองประเทศราชมีเจ้านายในราชวงศ์เก่าปกครองขึ้นตรงต่อกรุงศรีอยุธยาเมืองราชธานี สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ ทรงปฏิรูปการปกครอง ลดทอนอำนาจหัวเมือง ทรงแยกการบริหารราชการแผ่นดินออกเป็น 2 ฝ่าย คือฝ่ายทหาร มีสมุหพระกลาโหมเป็นผู้รับผิดชอบฝ่ายพลเรือน มีสมุหนายกเป็นผู้รับผิดชอบ ในฝ่ายพลเรือนนั้นยังแบ่งออกเป็น 4 กรม หรือจตุสดมภ์ คือสี่เสาหลัก ได้แก่ กรมเวียงหรือนครบาลทำหน้าที่ปกครองดูแลบ้านเมือง กรมวังหรือธรรมาภิกรณ์ ทำหน้าที่ดูแลกิจการที่เกี่ยวข้องกับงานต่างๆ ในพระราชวังและราชสำนัก กรมคลังหรือโกษาธิบดี ทำหน้าที่ดูแลด้านการค้าและการต่างประเทศกรมนา หรือเกษตรราธิการ ทำหน้าที่ดูแลเรื่องเกษตรกรรม ซึ่งรูปแบบการปกครองนี้ใช้สืบต่อมาตลอดสมัยอยุธยา

3.2 สังคมอยุธยามีการแบ่งเป็นชนชั้นต่างๆ แยกเป็น (1) ชนชั้นสูงหรือมูลนาย ประกอบด้วยพระมหากษัตริย์ ทรงมีพระราชอำนาจสูงสุดในฐานะพระประมุข ระดับรองลงมาคือ พระบรมวงศานุวงศ์ เจ้าเมืองและขุนนาง ซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ระหว่างพระมหากษัตริย์กับราษฎรสามัญชน และ (2) ไพร่และทาสไพร่ คือพลเมืองสามัญ เป็นคนส่วนใหญ่ของสังคม ซึ่งกฎหมายกำหนด ให้ไพร่ต้องสังกัดมูลนาย เป็นระบบควบคุมกำลังคนของทางราชการ หากไพร่คนใดที่ไม่ต้องการ จะถูกเกณฑ์แรงงาน จะต้องจ่ายเงินหรือสิ่งของเพื่อทดแทนแรงงาน เรียกว่าส่วย แรง งานไพร่ จะไม่มีเงินเดือนเป็นค่าตอบแทน

3.3 อาชีพหลักของชาวอยุธยาคือ เกษตรกรรม มีข้าวเป็นผลิตผลที่สำคัญสามารถผลิตได้มากเพียงพอสำหรับพลเมืองของประเทศและยังเป็นสินค้าสำคัญอย่างหนึ่งที่อยุธยาส่งไปขายตลาดต่างชาติเนื่องจากเป็นศูนย์กลางการค้าขายที่สำคัญของโลก ดังนั้นอยุธยาจึงมีรายได้จากการค้าทั้งจากการส่งสำเภาไปค้าขายกับต่างประเทศ

4. สารสำคัญเกี่ยวกับการบรรยายเรื่องแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและแนวทางการประยุกต์ใช้สู่ปฏิบัติ ณ วัดชัยมงคลพัฒนา จังหวัดสระบุรี

4.1 โครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณวัดมงคลชัยพัฒนา อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลเขาหินพัฒนา อำเภอลำไทรจังหวัดสระบุรี ในปี 2531 พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาจักรีบรมนาถบพิตร ได้มีพระราชกระแสให้เจ้าหน้าที่มูลนิธิชัยพัฒนาไปหาซื้อที่ดินติดกับวัดมงคล (ต่อมาได้รับพระราชทานนามเป็นวัดมงคลชัยพัฒนา) ซึ่งตั้งอยู่ในเขต 2 ตำบล คือ ตำบลห้วยบง และตำบลเขาหินพัฒนา อำเภอมือง จังหวัดสระบุรี ปัจจุบันตั้งอยู่ในเขต ตำบลเขาหินพัฒนา อำเภอลำไทรจังหวัดสระบุรี

4.2 วัดอุประสงค์ เพื่อให้เกษตรกรที่มีพื้นที่ทำกินน้อย สามารถยกระดับผลผลิตในไร่นาของตนเอง ให้สามารถเลี้ยงตนเองได้ในระดับหนึ่ง บนพื้นฐานของความพอเพียง ความประหยัดและความสามัคคีในท้องถิ่น

4.3 โครงการ / กิจกรรม ได้แก่ (1) **กิจกรรมทฤษฎีใหม่** ได้ดำเนินการทฤษฎีใหม่ในพื้นที่ 15.5 ไร่ แบ่งพื้นที่เป็น 4 ส่วน ในอัตราส่วนที่เหมาะสม ในรูป 16-35.5-24.5-24 ดังนี้ พื้นที่ส่วนที่ 1 สระน้ำ เพื่อกักเก็บน้ำฝนไว้ให้แก่ข้าวในแปลงนาในระยะที่ฝนทิ้งช่วงและใช้ในการปลูกพืชหลังนาในฤดูแล้งที่ใช้ใช้น้ำน้อย เลี้ยงปลากินพืชแบบปล่อยตามธรรมชาติ พื้นที่ส่วนที่ 2 นาข้าว พื้นที่ส่วนที่ 3 ปลูกไม้ยืนต้น/ไม้ผล/พืชไร่ และ พื้นที่ส่วนที่ 4 ที่อยู่อาศัย (2) **กิจกรรมเกษตรแบบผสมผสาน** โดยดำเนินการขุดสระเก็บน้ำ ปลูกไม้ผลยกทรง พืชไร่ผสมผสาน และพืชผัก พืชผัก และ (3) **กิจกรรมบริหารงานทั่วไป** ได้แก่ บริการสีข้าวเปลือกให้กับ เกษตรกรรอบๆ โครงการฯ และถ่ายทอดเทคโนโลยีให้ความรู้การทำเกษตรตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ ให้กับเกษตรกรและผู้สนใจ

5. การประเมินผลจากผู้เข้าร่วมกิจกรรม จากการสอบถามความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมหลักสูตร พบว่า ในภาพรวม ผู้เข้าร่วมหลักสูตรได้ประเมินผลการจัดกิจกรรมและมีระดับความพึงพอใจโดยเฉลี่ย อยู่ในระดับพอใจมากที่ร้อยละ 95.00 นอกจากนี้ ยังพบว่า ร้อยละ 86.50 จากจำนวนผู้เข้าร่วมทั้งหมด ระบุว่า จะนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในระดับมาก รวมทั้งได้รับความรู้และมีความประทับใจว่า การเข้าร่วมกิจกรรม ในครั้งนี้ ทำให้ได้เห็นตัวอย่างการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเป็นรูปธรรม ได้เรียนรู้เกี่ยวกับ ประวัติและวัตถุโบราณสมัยกรุงศรีอยุธยา ซึ่งทำให้สำนึกถึงบุญคุณของบรรพบุรุษและรักแผ่นดินมากขึ้น เห็นตัวอย่างของความร่วมมือร่วมใจกันของชุมชน การมีผู้นำที่เข้มแข็งและเสียสละเป็นปัจจัยสำคัญในการนำพา ชุมชนให้เข้มแข็ง เป็นพลังสำคัญในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้ต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพได้ รวมทั้งได้เรียนรู้เกี่ยวกับหลักพระพุทธศาสนา ซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานต่อไปได้ ทั้งนี้ มีข้อเสนอแนะ ได้แก่ ควรเพิ่มจำนวนวันในการจัดกิจกรรมลักษณะนี้ จาก 2 วัน 1 คืน เป็น 3 วัน 2 คืน เพื่อให้ มีเวลามากขึ้นในการศึกษาเยี่ยมชมสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ชาติไทยและรับฟังการบรรยาย ในหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการต่อต้านการทุจริต การประยุกต์ใช้หลักศาสนา และหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง ในการทำงานและการดำรงชีวิต นอกจากนี้ ยังพบว่า มีปัญหาและอุปสรรค คือ เนื่องจากกระหว่าง การเดินทางศึกษาดูงานในบางช่วงเวลา มีอุปสรรคจากสภาพแวดล้อมไม่อำนวย กล่าวคือ อากาศร้อนอบอ้าวมาก และในบางช่วงเวลามีฝนตกพื้นดินลื่น ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการศึกษาดูงานในสถานที่เป้าหมาย ดังนั้น จึงต้อง ปรับเวลาการรับฟังการบรรยายและการเดินสำรวจในพื้นที่จริงให้สั้นกระชับมากขึ้น จึงอาจส่งผลให้ผู้บรรยาย หรือวิทยากรต้องลดทอนเนื้อหาบางส่วน และผู้เข้าร่วมกิจกรรมอาจไม่สามารถเดินสำรวจพื้นที่ที่อยู่นอกอาคาร ได้อย่างทั่วถึง

**สรุปสาระการอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรข้าราชการที่ดี
และหลักสูตรด้านทุจริต สศช. (STRONG NESDC)
กิจกรรมการพัฒนาสมรรถนะและองค์ความรู้เชิงสร้างสรรค์ของบุคลากร
ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ประจำปีงบประมาณ 2567
ระหว่างวันที่ 7-8 สิงหาคม 2567
จังหวัดสระบุรี และจังหวัดพระนครศรีอยุธยา**

1. ความเป็นมา

การทุจริตและประพฤติมิชอบนับเป็นปัญหาสำคัญของประเทศที่สร้างผลกระทบทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง จึงเป็นอุปสรรคสำคัญของการพัฒนาประเทศไทย ทั้งนี้ การบูรณาการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบของประเทศไทยในภาพรวมมีพัฒนาการมาอย่างต่อเนื่องภายใต้สถานการณ์การทุจริตทั้งภายในประเทศและบริบทแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปในมิติต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายนอกประเทศ

สำหรับประเทศไทยนั้น คณะรัฐมนตรีภายใต้การนำของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้แถลงนโยบายเมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2562 ข้อ 12 เรื่องการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ และกระบวนการยุติธรรม โดยมีแนวทางการดำเนินการ ประกอบด้วย การแก้ไขปัญหาทุจริตและประพฤติมิชอบ และการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 4 หน้าที่ของปวงชนชาวไทย มาตรา 50 กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไม่ร่วมมือหรือสนับสนุนการทุจริตและประพฤติมิชอบทุกรูปแบบ / มาตรา 63 กำหนดว่า รัฐต้องส่งเสริมสนับสนุน และให้ความรู้แก่ประชาชนถึงอันตรายที่เกิดจาก การทุจริตและประพฤติมิชอบทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน และจัดให้มีมาตรการและกลไกที่มีประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันและจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบดังกล่าวอย่างเข้มงวด รวมทั้งกลไกในการส่งเสริม ให้ประชาชนรวมตัวกันเพื่อมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้ความรู้ ต่อต้าน หรือชี้เบาะแส โดยได้รับความคุ้มครองจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ

กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ที่เน้นให้ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วยยุทธศาสตร์ 6 ด้าน ซึ่งยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบรวมทั้งการส่งเสริมคุณธรรมและความโปร่งใสภาครัฐนั้น คือ ยุทธศาสตร์ที่ 6 การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ที่ประกอบด้วยตัวชี้วัด 4 ด้าน คือ (1) ระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการสาธารณะของภาครัฐ (2) ประสิทธิภาพของการบริการภาครัฐ (3) ระดับความโปร่งใสการทุจริต และ (4) ความเสนอภาคในกระบวนการยุติธรรม

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ 21 การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ (พ.ศ. 2561-2580) ได้กำหนดเป้าหมายหลักเพื่อให้ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยมีดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทยอยู่ในลำดับ 1 ใน 20 หรือมีค่าคะแนนประมาณ 73 คะแนน ภายในช่วงปี พ.ศ. 2576-2580 และมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญเพื่อขับเคลื่อนในบรรลุเป้าหมายดังกล่าว ประกอบด้วย การป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ และการปราบปรามการทุจริต โดยในส่วนของการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบนั้นครอบคลุมเรื่องการส่งเสริมการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีความใสสะอาดและพัฒนาจัดการองค์ความรู้ด้านการปราบปรามการทุจริต

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) ได้จัดทำแผนปฏิบัติการด้านการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ และพัฒนาเครื่องมือการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทฯ ที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ เพื่อเป็นเครื่องมือในการแปลงแนวทางการพัฒนาของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (21) ประเด็นการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ผลักดันไปสู่การปฏิบัติ และบริหารการดำเนินงานให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายของแผนแม่บทฯ ภายในกรอบระยะเวลาที่กำหนด โดยกำหนดเป้าหมายในภาพรวมว่า ประเทศไทยปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ ประกอบด้วยแผนย่อย 2 แผน ได้แก่ แผนย่อยการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบและแผนย่อยการปราบปรามการทุจริต รวมถึงการมุ่งพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เสริมสร้างศักยภาพของสาธารณชนและบุคลากร และพัฒนาหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา (STRONG) ซึ่งได้ผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีแล้ว เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2561 เพื่อเป็นกลไกในการป้องกันและต่อต้านการทุจริต เพื่อให้ภาพรวมดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perception Index - CPI) ของประเทศไทยสูงขึ้น

สศช. ได้จัดทำแผนปฏิบัติราชการ สศช. ประจำปีงบประมาณ 2567 เพื่อกำหนดนโยบายและทิศทางการดำเนินการของหน่วยงาน ซึ่งมีความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ นโยบายของรัฐบาล รวมทั้งเป้าหมาย การพัฒนาที่ยั่งยืนแห่งสหประชาชาติ สศช. จึงได้มุ่งขับเคลื่อนและดำเนินการเพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริตตามนโยบาย กฎหมาย และกฎระเบียบข้างต้น โดยเฉพาะการป้องกันการทุจริตและการพัฒนากลไกและมาตรการเพื่อส่งเสริมองค์ความรู้และจิตสำนึกในการต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบ โดยในระยะต่อไป เพื่อสนองตอบต่อกฎหมาย นโยบายและยุทธศาสตร์ ตลอดจนแนวทางการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ข้างต้นและรักษาระดับ ตลอดจนพัฒนาคุณภาพการดำเนินการ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ยกระดับการดำเนินการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในเชิงรุก ให้ขยายไปยังกลุ่มเป้าหมายให้กว้างขึ้น

สศช. ได้ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนคุณธรรม จริยธรรมป้องกันและต่อต้านการทุจริต และประพฤติมิชอบสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ประจำปีงบประมาณ 2567 เมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน 2566 โดยแผนปฏิบัติการดังกล่าวประกอบด้วย 3 กิจกรรมย่อย ได้แก่ กิจกรรมยกระดับการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสใน สศช. ประจำปีงบประมาณ 2567 กิจกรรมเสริมสร้างวัฒนธรรม สศช. โปร่งใส ไร้ทุจริต (STRONG NESDC) และกิจกรรมการเสริมสร้างสมรรถนะและองค์ความรู้เชิงสร้างสรรค์ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ภายใต้วงเงิน 275,000 บาท (สองแสนเจ็ดหมื่นห้าพันบาทถ้วน) โดยเบิกจ่ายจากงบประมาณ สศช. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ภายใต้ภารกิจงานการขับเคลื่อนคุณธรรม จริยธรรม และยกระดับการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของ สศช. ในกิจกรรมการพัฒนาสมรรถนะและองค์ความรู้เชิงสร้างสรรค์ของบุคลากรด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) สศช. โดยศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต (ศปท.) ได้จัดการอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรข้าราชการที่ดีและหลักสูตรด้านทุจริต สศช. (STRONG NESDC) ประจำปีงบประมาณ 2567 ณ จังหวัดสระบุรี และจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2. รายละเอียดกิจกรรม

การอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรข้าราชการที่ดีและหลักสูตรด้านทุจริต สศช. (STRONG NESDC) กิจกรรมการพัฒนาสมรรถนะและองค์ความรู้เชิงสร้างสรรค์ของบุคลากรด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต สศช. โดยศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต (ศปท.) ในระหว่างวันที่ 7-8 สิงหาคม 2567 ณ จังหวัดสระบุรี และจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีรายละเอียด ดังนี้

2.1 วัตถุประสงค์ของโครงการฯ

เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและทักษะ ให้แก่ผู้บริหารและบุคลากร สศช. ที่ผ่านการอบรมในหลักสูตรจิตพอเพียง STRONG NESDC ครอบคลุม เรื่องการคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม ความอายและความไม่ทนต่อการทุจริต STRONG : จิตพอเพียงด้านทุจริต และพลเมืองกับความรับผิดชอบต่อ สังคม เพื่อร่วมกันป้องกันหรือต่อต้านการทุจริต มิให้มีการทุจริตเกิดขึ้นในสังคมไทย ร่วมสร้างสังคมไทยที่ไม่ทนต่อการทุจริตต่อไป ตลอดจนสนับสนุนการป้องกันการทุจริต การปลูกฝังและเสริมสร้างค่านิยม ชี้อตรง มีคุณธรรม ดัชนีคุณธรรม 5 ประการ (พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา และกตัญญู) มีความรับผิดชอบต่อสังคม การประยุกต์ศาสตร์พระราชา ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การมีธรรมาภิบาลในการต่อต้านการทุจริต พัฒนาแนวคิดจิตพอเพียงต่อต้านการทุจริตให้เกิดขึ้นเพื่อเป็นพื้นฐานความคิดได้ และความตระหนักรู้ถึงผลกระทบจากการทุจริต ของบุคลากร สศช. เพื่อเป็นพื้นฐานความคิดมุ่งสู่การร่วมกันป้องกันและต่อต้านการทุจริตนำไปสู่การมีส่วนร่วมในการรักษาประโยชน์สาธารณะต่อไป นอกจากนี้ ยังมุ่งให้ข้าราชการได้รับการปลูกฝังปรัชญาการเป็นข้าราชการที่ดี เสริมสร้างสมรรถนะและทักษะที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานราชการ ให้ได้รับการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและการทำงานเป็นทีม เกิดการพัฒนาเครือข่ายการทำงานระหว่างกัน

2.2 กลุ่มเป้าหมายผู้เข้าร่วมกิจกรรม

ผู้บริหาร พร้อมทั้งข้าราชการและบุคลากรใหม่ของ สศช. และ/หรือ ข้าราชการในตำแหน่งประเภทวิชาการหรือทั่วไป ที่สนใจประมาณ 35 คน

2.3 รูปแบบการดำเนินการ

(1) ให้ความรู้ จัดฝึกอบรมผ่านการบรรยาย หรือการอภิปรายเกี่ยวกับทฤษฎี องค์ความรู้ สาระวิชาการ กรณีศึกษา เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจและจัดกิจกรรมเพื่อขับเคลื่อนการประเมินคุณธรรม จริยธรรม และความโปร่งใสในการดำเนินงานของ สศช. ตลอดจนการป้องกันการทุจริตและการปลูกฝังวัฒนธรรมสุจริต (2) ศึกษาดูงานต้นแบบการป้องกันและปราบปรามการทุจริต บุคคลและชุมชนช่อสะอาด โครงการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ ต้นแบบด้านคุณธรรม จริยธรรม การมีธรรมาภิบาลและการประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชา ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่ต่างๆ ในจังหวัดสระบุรีและจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (3) ระดมความคิด อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และหาทางออกร่วมกันเกี่ยวกับการป้องกันและต่อต้านการทุจริตในหน่วยงาน การประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชา ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หรือการเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาท และนำสาระทางวิชาการที่ได้เรียนรู้สู่ปฏิบัติ และ (4) จัดกิจกรรมพัฒนาเครือข่ายให้มีจริยธรรม มีความรู้ในการป้องกันและต่อต้านการทุจริตประพฤติมิชอบ

2.4 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ผู้บริหาร ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้รับการปลูกฝังจิตสำนึก ค่านิยมและนำปรัชญาการเป็นข้าราชการที่ดีไปปฏิบัติ และมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ค่านิยม ชื่อตรง มีคุณธรรม ดัชนีคุณธรรม 5 ประการ (พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา และกตัญญู) มีความรับผิดชอบ ต่อสังคมเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อการขยายผลแนวคิดการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สู่ปฏิบัติ มีจิตพอเพียงด้านทุจริต (STRONG)¹ มีความอายและไม่ทนต่อการทุจริต มีจิตพอเพียงและพลเมืองที่รับผิดชอบต่อสังคม เป็นพลังสำคัญในการป้องกันและต่อต้านการทุจริตและมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปราม การทุจริตในสังคมมากยิ่งขึ้น

2.5 ที่ปรึกษาโครงการ

นายวิโรจน์ นรารักษ์ รองเลขาธิการฯ และหัวหน้าศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต

2.6 ผู้รับผิดชอบ

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต (ศปท.) สศช.

3. สรุปสาระการจัดกิจกรรม

การอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรข้าราชการที่ดีและหลักสูตรด้านทุจริต สศช. (STRONG NESDC) . กิจกรรมการพัฒนาสมรรถนะและองค์ความรู้เชิงสร้างสรรค์ของบุคลากรด้านการป้องกันและปราบปราม การทุจริต สศช. (ศปท) โดยศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต .ในระหว่างวันที่ 7-8 สิงหาคม 2567 ณ จังหวัดสระบุรี และจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีรายละเอียดของกิจกรรมตามกำหนดการ ดังนี้

**กำหนดการกิจกรรมการพัฒนาสมรรถนะและองค์ความรู้เชิงสร้างสรรค์ของบุคลากร
ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต :**
การอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรข้าราชการที่ดีและหลักสูตรด้านทุจริต สศช. (STRONG NESDC)
ประจำปีงบประมาณ 2567 ณ จังหวัดสระบุรี และ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เวลา	กิจกรรม
วันที่ 7 สิงหาคม 2567	
07.45-08.00 น.	ลงทะเบียน และออกเดินทางจาก สศช.
09.30-11.30 น.	รับฟังการอภิปรายเรื่อง แนวคิดการก่อตั้งโครงการช่อสะอาด และแนวคิด STRONG : จิตพอเพียงด้านทุจริต และประสบการณ์ป้องกันและต่อต้านการทุจริตในชุมชนช่อสะอาด ณ ชุมชนคุณธรรมบ้านสีกัดน้ำมนต์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดย นายสุเทพ บุญแจ้ง และ นายเฟื่องวิทย์ ชูตินันท์ คณะผู้นำชุมชน
12.00-13.00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน

¹ จิตพอเพียงด้านทุจริต (STRONG) ได้แก่ Sufficient (พอเพียง) Transparent (โปร่งใส) Realize (ตื่นรู้) Onward (มุ่งไปข้างหน้า) kNnowledge (ความรู้) และ Generosity (ความเอื้ออาทร)

เวลา	กิจกรรม
14.00-16.00 น.	รับฟังการอภิปราย เรื่อง การเป็นข้าราชการที่ดี ใจสัตย์ซื่อ มีจิตอาสา เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม และสำนึกรู้คุณแผ่นดิน โดย พระมหาบรรณ บุดดี ผู้ช่วยเจ้าอาวาส วัดใหญ่ชัยมงคล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และ นายณพพร วงศ์วิวัฒน์ วิทยากรจิตอาสา 904
16.00-17.00 น.	ศึกษาดูงานและทำกิจกรรมจิตอาสา “เราทำดีด้วยหัวใจ” ณ วัดใหญ่ชัยมงคล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
18.00 น.	รับประทานอาหารเย็น
19.30 น.	เดินทางถึงที่พัก
20.00 น.	พักผ่อนตามอัธยาศัย
วันที่ 8 สิงหาคม 2567	
08.00-08.30 น.	ลงทะเบียน และออกเดินทาง
9.00-12.00 น.	รับฟังการบรรยายเรื่อง ประวัติศาสตร์กรุงศรีอยุธยา และศึกษาดูงาน ณ พิพิธภัณฑ์เจ้าสามพระยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดย นางสาววันลีย์ กระจ่างวี วิทยากรจากพิพิธภัณฑ์เจ้าสามพระยา
12.00-13.00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน
14.00-16.00 น.	รับฟังการบรรยายเรื่องแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและแนวทางการประยุกต์ใช้สู่ปฏิบัติ โดย นายลลิต ถนนอมสิงห์ รองเลขาธิการและกรรมการมูลนิธิชัยพัฒนา ศึกษาดูงาน ณ วัดชัยมงคลพัฒนา จังหวัดสระบุรี
17.00 น.	เดินทางกลับกรุงเทพฯ โดยสวัสดิภาพ

หมายเหตุ :

- กำหนดการอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม
- รับประทานอาหารว่าง/ เครื่องดื่ม เวลา 10.30 – 10.45 น. และ เวลา 15.15 – 15.30 น.
- การจัดกิจกรรมดังกล่าวเป็นไปตามแนวปฏิบัติของรัฐบาลและมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อย่างรอบคอบ
- ผู้เข้าร่วมกิจกรรม โปรดแต่งกายสุภาพ เหมาะสมกับการเดินทาง สวมรองเท้าที่ใส่สบายในการศึกษาดูงาน และโปรดพกของใช้จำเป็น อาทิ หมวก ยาประจำตัว หรือร่ม ฯลฯ

สาระสำคัญของกิจกรรมแต่ละวัน สรุปได้ดังนี้

1. สาระสำคัญเกี่ยวกับการอภิปรายเรื่อง แนวคิดการก่อตั้งโครงการช่อสะอาด และแนวคิด STRONG : จิตพอเพียงด้านทุจริต และประสบการณ์ป้องกันและต่อต้านการทุจริตในชุมชนช่อสะอาด ณ ชุมชนคุณธรรม บ้านสัคน้ำมันใต้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดย นายสุเทพ บุญแจ้ง และ นายเฟื่องวิทย์ ชูตินันท์ คณะผู้นำชุมชน สรุปได้ดังนี้

1.1 การก่อตั้งชุมชนคุณธรรมบ้านสัคน้ำมันใต้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

นับตั้งแต่ปี 2553 สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ได้ทรงมีพระราชดำริเกี่ยวกับโครงการฟาร์มตัวอย่างหนองงูเห่า จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อันมีสาเหตุมาจากได้ทรงรับทราบข้อมูลว่าจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในช่วงเดือนตุลาคม ถึง พฤศจิกายน 2553 ราษฎรได้รับความเดือดร้อนมากจากปัญหาอุทกภัย จึงทรงให้จัดหาพื้นที่สาธารณประโยชน์เพื่อจัดทำโครงการฟาร์มตัวอย่างฯ เพื่อช่วยเหลือราษฎรที่ประสบอุทกภัย ในพื้นที่ตำบลบางระกำ อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องและขยายผลไปสู่การวิธีการแก้ปัญหาเชิงพื้นที่ในตำบลและอำเภอต่าง ๆ โดยชุมชนคุณธรรมบ้านสัคน้ำมันใต้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นพื้นที่ที่ดำเนินการในลักษณะเดียวกัน ซึ่งเน้นการทำงานบนพื้นฐานของการมีผู้นำชุมชนที่ได้รับความไว้วางใจ มีความน่าเชื่อถือ มีคุณธรรม และทำงานจริงจัง รวมทั้งเน้นการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนที่ร่วมกันแก้ปัญหาอันมีลักษณะเฉพาะภายในชุมชน เช่น ปัญหาการประกอบอาชีพ ปัญหายาเสพติด เป็นต้น

1.2 ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานในระยะแรก

ในช่วงสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตั้งแต่ปี 2563 ทำให้คนในชุมชนได้รับผลกระทบในการประกอบอาชีพ เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจที่ตกต่ำทำให้เกิดปัญหา ได้แก่ (1) ราคาปัจจัยการผลิตทางการเกษตร เช่น ปุ๋ย มีราคาแพงขึ้น (2) คนในชุมชนบางส่วนถูกเลิกจ้างเนื่องจากกิจการของนายจ้างซบเซา (3) คนในชุมชนที่เป็นกลุ่มเปราะบาง เช่น เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ ได้รับผลกระทบด้านคุณภาพชีวิตเนื่องจากคนในครอบครัวที่เป็นวัยแรงงานอยู่ในสภาพว่างงาน (4) วิสาหกิจด้านการท่องเที่ยวภายในชุมชนต้องหยุดชะงักเนื่องจากไม่มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวในพื้นที่ และ (5) เงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินกิจการของกองทุนแม่เพื่อแผ่นดินและภารกิจเกี่ยวกับวิธีการแก้ปัญหาเชิงพื้นที่ด้านต่างๆ ก็ได้รับผลกระทบไปด้วยเช่นกัน

1.3 การแก้ปัญหาด้วยการพลิกวิกฤตให้เป็นโอกาส

ผลกระทบจากสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตั้งแต่ปี 2563 ทำให้ผู้นำชุมชนและคนในชุมชนร่วมกันกำหนดวิธีการแก้ปัญหาโดยเร่งด่วนด้วยการสรุปบทเรียนและประสบการณ์จริงที่ได้จากการศึกษาดูงานและฝึกอบรมของหลักสูตรต่างๆ ด้วยความมุ่งมั่นในการแก้ปัญหาเพื่อ “บ้านเกิดของตัวเอง” ซึ่งในที่สุดได้ค้นพบวิธีการแก้ปัญหาในลักษณะ “การพลิกวิกฤตให้เป็นโอกาส” โดยบทเรียนและประสบการณ์จริงที่สำคัญอันดับต้นๆ ที่นำมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานที่สำคัญ คือ การประยุกต์ใช้แนวคิดเกษตรทฤษฎีใหม่และหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ทั้งนี้ ผู้นำชุมชน (นายสุเทพ บุญแจ้ง) ซึ่งดำรงตำแหน่งกำนันในขณะนั้น รวมทั้งคนในชุมชนได้ร่วมกันแก้ปัญหาด้วยการประยุกต์ใช้แนวคิดเกษตรทฤษฎีใหม่และหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อย่างไรก็ตามในระยะแรก การจัดการพื้นที่ทำการเกษตรยังมีปัญหาด้านเงินทุน ซึ่งทำให้ต้องใช้เงินส่วนตัวเป็นเงินทุนสำรองสำหรับค่าใช้จ่ายที่จำเป็น หลังจากดำเนินการได้ระยะหนึ่ง หน่วยงานราชการ เช่น กรมราชวงศ์ และหน่วยงานราชการอื่น ๆ ได้เข้ามาให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง

หลังจากการประยุกต์ใช้แนวคิดเกษตรทฤษฎีใหม่และหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้สถานที่แห่งนี้กลายเป็นพื้นที่ที่สร้างประโยชน์ต่อส่วนรวม ดังนี้

1.3.1 เป็น “ศูนย์การเรียนรู้” ด้านเกษตรทฤษฎีใหม่และด้านการพัฒนาเชิงพื้นที่ที่ยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนบนพื้นฐานของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งเป็นแหล่งเรียนรู้ของนักเรียน นักศึกษา หน่วยงานราชการ บริษัทเอกชน และหน่วยงานภาคีภาคประชาชน

1.3.2 เป็น “ศูนย์พักคอยรอการส่งต่อเพื่อการรักษาอาการโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019” โดยผู้นำชุมชน ได้เสียสละที่ดินของครอบครัวเพื่อใช้เป็นพื้นที่สร้างบ้านพักขนาดเล็กจำนวน 5-7 หลังสำหรับผู้ป่วยในพื้นที่และพื้นที่ใกล้เคียงเพื่อพักคอยและรอการส่งตัวไปรักษาที่สถานพยาบาลแห่งต่างๆ รวมทั้งมีบริการจัดรถรับส่งผู้ป่วยรอการรักษาในพื้นที่ที่สามารถดำเนินการได้ตามศักยภาพ โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ

1.3.3 เป็น “ศูนย์ให้คำปรึกษา บำบัด และติดตามการแก้ไขปัญหายาเสพติดภายในชุมชน” โดยผู้นำชุมชนและผู้แทนชุมชนร่วมกันทำงานด้านการให้คำปรึกษา บำบัด และติดตามการแก้ไขปัญหายาเสพติดภายในชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหายาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชน โดยทำงานร่วมกับโรงเรียน วัด หน่วยงานราชการ องค์กรเอกชน และภาคประชาชน ซึ่งการดำเนินการของศูนย์ ฯ ดังกล่าว ได้กลายเป็นศูนย์การเรียนรู้ด้านการแก้ปัญหายาเสพติดในระดับท้องถิ่นด้วยเช่นกัน

1.4 การกิจหลักของชุมชนคุณธรรมบ้านสกัดน้ำมันใต้ในปัจจุบัน

1.4.1 งานการป้องกันและการณรงค์การต่อต้านยาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชน ประกอบด้วย ขั้นตอนหลัก 3 ด้าน ได้แก่ (1) การเข้าถึงเพื่อสร้างความไว้วางใจของเด็กและเยาวชนในชุมชน (2) กาค้นหาและคัดกรองเด็กและเยาวชนในครัวเรือนภายในชุมชนที่กำลังประสบปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด และ (3) การบำบัดรักษาอาการของเด็กและเยาวชนที่กำลังประสบปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติดภายในชุมชน โดยดำเนินการเป็นขั้นตอน เช่น การลงทะเบียน การซักประวัติ การชั่งน้ำหนัก การให้การรักษา การติดตามประเมินผล เป็นต้น

1.4.2 งานเพื่อขับเคลื่อนภารกิจของกองทุนแม่ของแผ่นดิน มีภารกิจหลักที่เกี่ยวข้อง เช่น การหารายได้เข้ากองทุนแม่ของแผ่นดิน และการส่งเสริมเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพของคนในชุมชนและของผู้ที่สามารถเลิกยาเสพติดได้เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนให้ยั่งยืน และเป็นการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนควบคู่ไปด้วย

1.5 มุมมองเกี่ยวกับการแก้ปัญหายาเสพติดในปัจจุบัน

1.5.1 การเสนอขอรับการจัดสรรงบประมาณของหน่วยงานภาครัฐระดับท้องถิ่นยังไม่โปร่งใสและต้องมีการตรวจสอบอย่างจริงจังมากขึ้น เช่น การกำหนดงบประมาณเพื่อการจัดอบรม/สัมมนาที่เสนอขอรับค่าใช้จ่ายจำนวนมาก แต่ในทางปฏิบัติจริง ไม่มีการจัดอบรม/สัมมนาตามที่เสนอของงบประมาณไว้ หรือเรียกว่า “การอบรม/สัมมนาทิพย์” ซึ่งปัญหาดังกล่าว ทำให้วิสาหกิจชุมชนและชุมชนคุณธรรมบ้านสกัดน้ำมันใต้ในปัจจุบัน ดำเนินกิจกรรมที่ระมัดระวังมากขึ้นเพื่อไม่ให้ “ตกเป็นเหยื่อ” ผู้ไม่หวังดีโดยไม่ได้ตั้งใจ

1.5.2 การละเลยไม่ควบคุมและไม่ตรวจสอบนายทุนที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการ แต่ทำลายสิ่งแวดล้อมในชุมชน เช่น การประกอบกิจการเรือขนถ่ายสินค้าที่ทำท่าเรือยื่นไปในแม่น้ำซึ่งเป็นเส้นทางสัญจรสาธารณะ และทิ้งสิ่งปฏิกูลที่เป็นมลพิษต่อคนในชุมชน ซึ่งปัญหาดังกล่าว ทำให้วิสาหกิจชุมชนและชุมชนคุณธรรมบ้านสภักดีน้ำมันไต้ในปัจจุบัน ดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องเท่าที่ทำได้และประสบความสำเร็จ เช่น

1.5.3 การใช้กลไกสภาองค์กรชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้และเผยแพร่ความรู้แก่คนในชุมชน เพื่อให้ร่วมกันเฝ้าระวัง แจ้งเบาะแส และร้องเรียนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1.5.4 การนำเด็กและเยาวชนทำกิจกรรมเดินขบวนเพื่อยกป้าย ข้อความ “โตไปไม่โกง” ในวันเวลาที่เหมาะสมเพื่อเป็นการกระตุ้นเตือนผู้ใหญ่ไม่ให้กระทำผิด

1.5.5 การมองข้าม “ทุนทางสังคม” ภายในชุมชนโดยไม่นำมาใช้ประโยชน์ในกระบวนการต่อต้านการทุจริต ทั้งนี้ ชุมชนคุณธรรมบ้านสภักดีน้ำมันไต้ในปัจจุบัน ได้ส่งเสริมโครงการ “ร้านผักไร้คนขาย” โดยวางแผนขายผักไว้หน้าบ้านซึ่งที่ไม่มีผู้ขายนั่งเฝ้า แต่ตั้งกล่องรับเงินเอาไว้ให้คนซื้อหยอดเงินตามราคาของผัก และแจกจ่ายให้คนยากจนโดยไม่คิดเงิน โครงการดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นชุมชนเข้มแข็งที่ไม่ใจอ่อนต่อสิ่งเร้าที่อาจให้คดโกง มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น และเป็นตัวอย่างที่ดีของการใช้ “ทุนทางสังคม” ภายในชุมชน มาใช้เป็นเครื่องมือสำคัญเพื่อต่อต้านการทุจริต รวมทั้งเพื่อกล่อมเกลารุ่นเด็กและเยาวชนให้รู้จักโทษของการทุจริต การคดโกง ความไม่ซื่อสัตย์ รวมทั้งภัยของยาเสพติดด้วยเช่นกัน

2. สารสำคัญเกี่ยวกับการอภิปราย เรื่อง การเป็นข้าราชการที่ดี ใจสัตย์ซื่อ มีจิตอาสา เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม และสำนึกถึงคุณแผ่นดิน ณ วัดใหญ่ชัยมงคล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สรุปได้ดังนี้

2.1 สรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับการอภิปราย เรื่อง การเป็นข้าราชการที่ดี ใจสัตย์ซื่อ มีจิตอาสา เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม และสำนึกถึงคุณแผ่นดิน โดย พระมหาบรรณ บุดริดี ผู้ช่วยเจ้าอาวาส

2.1.1 การเป็นข้าราชการที่ดี ต้องเริ่มต้นจากคำถามที่ว่า “เรามารับราชการเพื่ออะไร” ข้าราชการคือ ข้าของพระเจ้าแผ่นดิน จึงต้องจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ เพื่อความมั่นคงของแผ่นดิน และน้อมนำธรรมะ หลักการทรงงาน และหลักคุณธรรมมาใช้เป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติตน ให้มีจิตสำนึกแห่งความดี มีจิตใจที่เข้มแข็งต่อสิ่งหลอกล่อหรือการประพฤติชั่ว หรือไม่ถูกต้อง

2.1.2 หลักธรรมที่ควรน้อมนำมาเป็นแนวทาง ได้แก่ การประพฤติตนด้วยความซื่อสัตย์ โปร่งดอง สมานฉันท์ รู้รักสามัคคี และสังคหวัตถุ 4 ซึ่งเป็นหลักธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจกัน (ต่อตนเอง) ประกอบด้วย (1) ทาน คือ การให้ การเสียสละ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ (2) ปิยวาจา คือ การพูดจาด้วยถ้อยคำอันไพเราะ สุภาพอ่อนหวาน ไม่พูดหยาบคายก้าวร้าว พูดในสิ่งที่เป็นประโยชน์ ถูกกาลเทศะ พูดดีต่อกัน (3) อัตถจริยา คือ การทำดีประพฤติดี เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น และ (4) สมานัตตา คือ การเป็นผู้มีความสม่ำเสมอ โดยประพฤติตัวให้มีความเสมอดันเสมอปลาย วางตัวดีต่อกัน

2.1.3 ข้าราชการต้องมั่นคงในความดี การทุจริตและประพฤติมิชอบเกิดขึ้น เพราะแต่ละคนไม่มั่นคงในความดี มีความซื่อสัตย์ ไม่ประพฤติทุจริตทั้งทุจริตต่อเวลา ทุจริตต่อหน้าที่ ไม่เบียดบังเวลาทำงานไปประกอบกิจส่วนตัว ทำให้ประชาชนเดือดร้อน ผลไม่สัมฤทธิ์ผล และทุจริตด้านการเงิน ไม่ยกยอกเงินหลวงมาเป็นของตน

2.1.4 ประวัติวัดใหญ่ชัยมงคล ถือว่าเป็นวัดมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์มากที่สุดและเป็นวัดที่นักท่องเที่ยวนิยมมามากที่สุดวัดหนึ่งในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จึงเป็นธรรมดาที่จะพบเห็นนักท่องเที่ยวจำนวนมากเดินทางมายังวัดแห่งนี้ จุดสนใจของวัดใหญ่ชัยมงคลนี้ คือเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ในสมัยกรุงศรีอยุธยา รวมไปถึงสถาปัตยกรรมที่โดดเด่น ชมเจดีย์ที่สูงที่สุดในอยุธยา ด้านหลังวัดมีตำหนักสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ให้ผู้นับถือศรัทธาเข้ามากราบไหว้ นอกจากนี้ บริเวณ รอบๆ ยังมีมีสวนหย่อมที่สวยงามให้พักผ่อนอีกด้วย นักท่องเที่ยวที่ต้องการมาเที่ยวอยุธยาจึงไม่ควรพลาดอย่างยิ่ง

วัดใหญ่ชัยมงคล เป็นวัดที่เก่าแก่วัดหนึ่ง สร้างขึ้นในสมัยอยุธยาตอนต้นคือในรัชสมัยของสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 หรืออีกพระนามหนึ่งคือ สมเด็จพระเจ้าอู่ทองพระมหากษัตริย์ผู้สถาปนากรุงศรีอยุธยา ตามตำนานกล่าวว่า เมื่อ พ.ศ.1900 สมเด็จพระเจ้าอู่ทองได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯให้ขุนศฝเจ้าแก้วซึ่งทิวคตด้วยยอหิวดกโรคขึ้นมาเผา ที่ปลงศพนั้นโปรดให้สถาปนาเป็นพระอาราม นามว่า วัดป่าแก้ว

ต่อมาคณะสงฆ์สำนักวัดป่าแก้วบวชเรียนมา จากสำนักรัตนมหาเถระ ในประเทศศรีลังกา คณะสงฆ์นี้ได้เป็นที่เคารพเลื่อมใสแก่ชาวกรุงศรีอยุธยาเป็นอันมาก ทำให้ผู้คนต่างมาบวชเรียนในสำนักสงฆ์คณะป่าแก้วมากขึ้น สมเด็จพระเจ้าอู่ทอง จึงทรงตั้งอธิบดีสงฆ์ณิกายนี้เป็นสมเด็จพระวันรัตน์ มีตำแหน่งเป็นพระสังฆราชฝ่ายขาวคู่กับสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ซึ่งมีตำแหน่งเป็นสังฆราชฝ่ายคันถุระ

เรื่องราวสำคัญในประวัติศาสตร์ของวัดป่าแก้วมีอยู่ว่า อุโบสถของวัดเคยเป็นที่ซึ่งคณะคิดกำจัดขุนวรรวงศาธิราชกับท้าวศรีสุตาจันทรมาประชุมเสี่ยงเทียนอธิษฐาน ครั้นนั้นได้รับผลสำเร็จจึงอัญเชิญพระเทียรราชาลาผนวช ขึ้นครองราชสมบัติทรงพระนามว่า สมเด็จพระมหาจักรพรรดิพ.ศ. 2104 ในรัชกาลของสมเด็จพระมหาจักรพรรดินั้นเอง ได้มีพระบรมราชโองการให้เอาสังฆราชวัดป่าแก้วไปสำเร็จโทษ ฐานฝึกไพร่ให้กษัตริย์แย่งแย่งกบฏพระศรีศิลป์ พ.ศ. ๒๑๓๕ ในแผ่นดินของพระนเรศวรมหาราช มีเหตุการณ์สำคัญที่ชวนให้เข้าใจว่ามีการสร้างปฏิสังขรณ์เจดีย์ประธานวัด เพื่อเฉลิมพระเกียรติยศของพระองค์ที่ได้ชัยชนะพระมหาอุปราชแห่งพม่า จึงทำให้เชื่อว่าเป็นที่มาของชื่อวัดใหญ่ชัยมงคล

จุดที่น่าสนใจ เจดีย์ชัยมงคลอนุสรณ์แห่งชัยชนะอันยิ่งใหญ่ที่สมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงรบชนะ มังเกยอชาวพระมหาอุปราชของหงสาวดี ที่ต.หนองสาหร่าย จ.สุพรรณบุรีในครั้งนั้นพม่าได้ยกทัพเข้ามาในขอบขันฑสีมา สมเด็จพระนเรศวรฯ และสมเด็จพระเอกาทศรถผู้เป็นพระอนุชาจึงได้นำทัพไปรบศึก และได้ขับช้างเข้าไปอยู่ในวงล้อมของข้าศึกที่คอยระดมยิงปืนเข้าใส่พระและพระคชาธาร โดยที่เหล่าแม่ทัพนายกองวิ่งตามพระองค์มาไม่ทันพระองค์จึงประกาศด้วยพระสุรเสียงอันดังว่า พระเจ้าพี่เราจะยืนอยู่ใยม้าเชือกออกมาทำยุทธหัตถีด้วยกัน ให้เป็นเกียรติยศไว้ในแผ่นดินเกิด ภายหลังไปไม่มีกษัตริย์ที่จะได้ยุทธหัตถีแล้ว พระอุปราชของพม่าจึงไสยช้างออกมากระยุทธหัตถีด้วยกันในการทำยุทธหัตถีครั้งนั้นสมเด็จพระนเรศวรได้ทรงใช้พระแสงพลายพาดฟันพระอุปราชขาดตะพวยแล่ง

เมื่อกลับมาสู่พระนครแล้ว พระองค์ก็จะลงโทษเหล่าทหารที่ตามพระไปไม่ทันตอนกระทำการยุทธหัตถี ซึ่งมากฎระเบียบแล้วต้องโทษถึงขึ้นประหารชีวิต ช่วงเวลาที่รออาญาสมเด็จพระวันรัตน์ พระสังฆราชพร้อมด้วยพระสงฆ์ 25 รูปได้ขอให้พระนเรศวรพระราชทานอภัยยกเว้นโทษให้กับทหารเหล่านั้น โดยให้เหตุผลว่าพระองค์เปรียบดังพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่แวดล้อมด้วยหมู่มารก่อนที่จะตรัสรู้ เป็นการประกาศเกียรติและบารมีความกล้าหาญและเก่งกาจของพระองค์ให้จงกระจ่ายไปทั่วแคว้นทั่วแผ่นดินสมเด็จพระนเรศวรจึงโปรดให้สร้างเจดีย์องค์ใหญ่ขึ้น เพื่อเป็นสัญลักษณ์แห่งชัยชนะและความมีน้ำพระทัยของพระองค์ ที่มีต่อเหล่าทหารเหล่านั้น และพระราชทานนามว่า “เจดีย์ชัยมงคล”

2.2 สรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับการอภิปราย เรื่อง การเป็นข้าราชการที่ดี ใจสัต์ยชื่อ มิจิตอาสา เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม และสำนึกรู้คุณแผ่นดิน โดยนายณพพร วงศ์วิวัฒน์ วิทยากรจิตอาสา 904

2.2.1 ความเป็นมา พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้หน่วยราชการในพระองค์ 904 ร่วมกันจัดตั้ง **โครงการจิตอาสาพระราชทานตามแนวพระราชดำริ** เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติและแสดงความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ที่ทรงประกอบพระราชกรณียกิจนานัปการเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน

2.2.2 ความหมายของ “จิตอาสา”

1) ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ฉบับ พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายของ “จิตอาสา” ดังนี้

“จิต” เป็นคำนาม หมายถึง ใจ สิ่งที่มีหน้าที่รู้ คิด และนึก

“อาสา” เป็นคำกริยา หมายถึง เสนอตัวเข้ารับทำ

“จิตอาสา” จึงหมายถึง จิตแห่งการให้ความdingามทั้งปวงแก่เพื่อนมนุษย์ โดยเต็มใจ สมัครใจ อิ่มใจ ซาบซึ้งใจ ปิติสุข ที่พร้อมจะเสียสละเวลา แรงกาย แรงสติปัญญา เพื่อสาธารณะประโยชน์ในการทำกิจกรรมหรือสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน และมีความสุขที่ได้ช่วยเหลือผู้อื่น เป็นจิตที่ไม่นิ่งดูตาย เมื่อพบเห็นปัญหาหรือความทุกข์ยากที่เกิดขึ้นกับผู้คน เป็นจิตที่มีความสุข เมื่อได้ทำความดี และเห็นหน้าตาเปลี่ยนเป็นรอยยิ้ม เป็นจิตที่เปี่ยมด้วย “บุญ” คือความสงบ เยือกเย็น และพลังแห่งความดี อีกทั้งยังช่วยลด “อัตรานา” หรือความเป็นตัวตนของตนเองลงได้

2) ความแตกต่างของคำจำกัดความ

จิตอาสา หรือจิตแห่งการเสียสละเปรียบเสมือนยาวิเศษ ที่ช่วยลดอาการของโรคเห็นแก่ตัว อีกทั้งยังลดทอนตัวตนหรืออัตตาของคนเราลงได้เป็นอย่างดี

จิตสาธารณะ คือ การตระหนักรู้ตน ที่จะทำสิ่งใดเพื่อเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมลดปัญหาในสังคม

อาสาสมัคร เป็นงานที่เกิดจากผู้ที่มีจิตอาสา ทำเพื่อส่วนรวม เป็นผู้ทีเื้อื้อเพื่อเสียสละ เวลา แรงกาย แรงใจ แรงปัจจัยเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น หรือสังคมให้เกิดประโยชน์และความสุขเพิ่มมากขึ้น

3) ความหมายของจิตอาสา “เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ” หมายถึงประชาชนทุกหมู่เหล่าทั้งในและต่างประเทศที่สมัครใจช่วยเหลือผู้อื่น ยอมเสียสละเวลา แรงกาย แรงใจ และสติปัญญาในการทำงานที่เป็นสาธารณประโยชน์ โดยไม่หวังผลตอบแทนใดๆ

2.2.3 หลักธรรมของจิตอาสา

การเป็นอาสาสมัครควรจะต้องมีการสื่อสารที่ดีมีมโนธรรม คิดดี คิดทางบวก มีปิยวาจา ฝึกขอบคุณ ฝึกแสดงความยินดี ฝึกให้กำลังใจ ฝึกชื่นชมผู้ที่มีจิตอาสา หรือจิตสาธารณะ โดยยึดหลักธรรมในการปฏิบัติงาน ได้แก่ พรหมวิหาร 4 เป็นหลักธรรมเพื่อให้ตนดำรงชีวิตต่อผู้อื่น สามารถนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข ประกอบด้วย (1) เมตตา คือ ความรักใคร่ ปรารถนาดีอยากให้อื่นมีความสุข (2) กรุณา คือ ความสงสาร ความเห็นใจ ปรารถนาให้อื่นพ้นทุกข์ (3) มุทิตา คือ ความยินดีที่ผู้อื่นมีความสุข และ (4) อุเบกขา คือ ความวางใจเป็นกลาง วางเฉยไม่ลำเอียง

นอกจากนี้ กระบวนการจิตอาสาช่วยให้เราเข้าใจในตัวเรา เห็นจุดแข็งและข้อจำกัดในตัวเรา พาเราไปทำสิ่งที่ปกติเราไม่ค่อยได้ทำ ขยายคอมฟอร์ตโซนของเรา มนุษย์เราจะเรียนรู้ได้มาก เวลาที่ออกจากคอมฟอร์ตโซน

2.2.4 โครงการจิตอาสาพระราชทาน ตามพระราชโบาย แบ่งเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1) จิตอาสาพัฒนา ได้แก่ กิจกรรมจิตอาสาพระราชทานที่มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาท้องถิ่นของแต่ละชุมชนให้มีคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การอำนวยความสะดวกและความปลอดภัย ในการดำรงชีวิตประจำวัน การประอาชีพ รวมทั้งการสาธารณสุข เช่น งานประดิษฐ์และเผยแพร่งานศิลปาชีพ กิจกรรมการแสดงดนตรีบริเวณพระลานพระราชวัง ช่วยงานประชาสัมพันธ์ ดูแลต้อนรับประชาชนที่เข้ามาร่วมกิจกรรมต่างๆ ช่วยอำนวยความสะดวกด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้น ตลอดจนส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในการดูแลสุขภาพ เป็นต้น

2) **จิตอาสาภัยพิบัติ** ได้แก่ กิจกรรมจิตอาสาพระราชทานที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเฝ้าตรวจเตือนและเตรียมการรองรับภัยพิบัติทั้งที่เกิดจากธรรมชาติ และเกิดจากสาเหตุอื่นๆ ที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่โดยรวมและการเข้าช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนจากภัยพิบัติดังกล่าว เช่น อุทกภัย วาตภัย อัคคีภัย เป็นต้น

3) **จิตอาสาเฉพาะกิจ** ได้แก่ กิจกรรมจิตอาสาพระราชทานที่มีวัตถุประสงค์ให้ปฏิบัติในงานพระราชพิธี หรือการรับเสด็จในโอกาสต่างๆ เป็นการใช้กำลังพลจิตอาสาร่วมปฏิบัติกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือหรืออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนที่มาร่วมงาน รวมทั้งการเตรียมการ การเตรียมสถานที่และการฟื้นฟูสถานที่ภายหลังการปฏิบัติในพระราชพิธีและการเสด็จฯ นั้นๆ ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย เช่น งานรักษาความปลอดภัยและจราจร แพทย์และสาธารณสุข การขนส่ง นิทรรศการและพิธีการ บริการ และส่งกำลังบำรุง โยธา/สถานที่ รวมทั้งโครงการและกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติ อาทิ การพัฒนาลำน้ำ ลำคลองและคุณภาพชีวิตของชุมชนริมน้ำ / การผลิตชุดพลังงานทดแทนด้วยโซลาร์เซลล์ เพื่อเป็นไฟฟ้าฉุกเฉินให้ประชาชน / การผลิตเครื่องกรองฝุ่นละอองและมลพิษในอากาศ / การลดและการคัดแยกขยะของชุมชน / การนำนวัตกรรมไปจัดการกับวัชพืช และผักขwaเพื่อสร้างรายได้ / การปรับปรุง หรือเพิ่มสวนหย่อม สวนสาธารณะให้แก่ชุมชน / โครงการปลูกต้นไม้สวยงามริมเส้นทางของแต่ละจังหวัด เป็นต้น

2.2.5 นิยามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอด ตั้งแต่ก่อนวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผลรวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

2.2.6 ทฤษฎีใหม่ เป็นแนวทางหรือหลักในการบริหารจัดการที่ดินและน้ำ เพื่อการเกษตรในที่ดินขนาดเล็กให้เกิดประโยชน์ สูงสุด ด้วยหลักเศรษฐกิจพอเพียงที่รัชกาลที่ 9 พระราชทานพระราชดำริเพื่อเป็นการช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบความยากลำบาก ให้สามารถผ่านช่วงวิกฤต โดยเฉพาะการขาดแคลนน้ำโดยไม่เดือดร้อนและยากลำบากนัก

เศรษฐกิจพอเพียงมีความหมายกว้างกว่าทฤษฎีใหม่ โดยที่เศรษฐกิจพอเพียงเป็นกรอบแนวคิดที่ชี้บอกหลักการ และแนวทางปฏิบัติของทฤษฎีใหม่ ในขณะที่ แนวพระราชดำริเกี่ยวกับทฤษฎีใหม่ หรือเกษตรทฤษฎีใหม่ ซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาการเกษตรอย่างเป็นขั้นต่อนั้น เป็นตัวอย่างการใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในทางปฏิบัติ ที่เป็นรูปธรรม เฉพาะในพื้นที่ที่เหมาะสม ทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ อาจเปรียบเทียบกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีอยู่ 2 แบบ คือ แบบพื้นฐาน กับ แบบก้าวหน้า ได้ดังนี้ความพอเพียงในระดับบุคคลและครอบครัว โดยเฉพาะเกษตรกรเป็นเศรษฐกิจพอเพียงแบบพื้นฐาน เทียบได้กับทฤษฎีใหม่

ทั้งนี้ ทฤษฎีใหม่ประกอบด้วย ทฤษฎีใหม่ขั้นต้นและทฤษฎีใหม่ขั้นก้าวหน้า โดยทฤษฎีใหม่ขั้นต้นกำหนดให้แบ่งพื้นที่ออกเป็น 4 ส่วน ตามอัตราส่วน 30 30 30 10 ซึ่งหมายถึง **พื้นที่ส่วนที่หนึ่ง** ประมาณร้อยละ 30 ให้ขุดสระเก็บกักน้ำเพื่อใช้เก็บกักน้ำฝนในฤดูฝน และใช้เสริมการปลูกพืชในฤดูแล้ง ตลอดจน

การเลี้ยงสัตว์และพืชน้ำต่างๆ **พื้นที่ส่วนที่สอง** ประมาณร้อยละ 30 ให้ปลูกข้าวในฤดูฝนเพื่อใช้เป็นอาหารประจำวันสำหรับครอบครัวให้เพียงพอตลอดปี เพื่อตัดค่าใช้จ่ายและสามารถพึ่งตนเองได้ **พื้นที่ส่วนที่สาม** ประมาณร้อยละ 30 ให้ปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น พืชผัก พืชไร่ พืชสมุนไพร ฯลฯ เพื่อใช้เป็นอาหารประจำวัน หากเหลือบริโภคก็นำไปจำหน่าย และ**พื้นที่ส่วนที่สี่** ประมาณร้อยละ 10 เป็นที่อยู่อาศัย เลี้ยงสัตว์ ถนนหนทาง หรือโรงเรือนอื่นๆ และเมื่อผลิตได้พอเพียงแล้ว จึงก้าวสู่ทฤษฎีใหม่ขั้นก้าวหน้า คือ ร่วมมือกัน รวมตัวกัน เป็นชุมชนและสร้างเครือข่ายระหว่างกัน ก่อนขยายไปสู่ระดับประเทศและระดับสากลต่อไป

2 สารสำคัญเกี่ยวกับการบรรยายเรื่อง ประวัติศาสตร์กรุงศรีอยุธยา และศึกษาดูงาน ณ พิพิธภัณฑ์เจ้าสามพระยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดย นางสาววันลีย์ กระจำวดี วิทยากรจากพิพิธภัณฑ์เจ้าสามพระยา สรุปได้ดังนี้

3.1 ประวัติการจัดสร้างพิพิธภัณฑ์

พิพิธภัณฑ์เจ้าสามพระยา สร้างขึ้นเนื่องในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินมาทอดพระเนตรโบราณวัตถุที่พบจากกรุพระปรางค์วัดราชบูรณะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน พ.ศ.2500 ทรงมีพระราชปรารภกับรัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการและอธิบดีกรมศิลปากรในสมัยนั้นว่า “โบราณวัตถุ และศิลปวัตถุที่พบในกรุพระปรางค์วัดราชบูรณะนี้ สมควรจะได้มีพิพิธภัณฑ์สถานเก็บรักษา และตั้งแสดงให้ประชาชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้หาความรู้ไปเก็บรักษาและตั้งแสดง ณ ที่อื่นไม่” ปัจจุบันพิพิธภัณฑ์แห่งนี้อยู่ในความดูแลของกรมศิลปากร โดยมีวัตถุประสงค์คือเพื่อเก็บรักษาและจัดแสดงโบราณวัตถุที่พบจากกรุพระปรางค์วัดราชบูรณะรวมถึงโบราณวัตถุที่พบในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตัวอาคารของพิพิธภัณฑ์นั้นได้มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสมทบทุนบริจาคสร้างตัวอาคารพิพิธภัณฑ์ซึ่งผู้บริจาคจะได้รับพระพิมพ์ที่พบจากกรุพระปรางค์วัดราชบูรณะเป็นการสมนาคุณ และ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้อัญเชิญพระนามสมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ 2 (เจ้าสามพระยา) ผู้ทรงสร้างพระปรางค์วัดราชบูรณะเป็นนามพิพิธภัณฑ์ ภายในพิพิธภัณฑ์ประกอบไปด้วยโบราณวัตถุ เครื่องทองต่าง ๆ ถูกพบขึ้นในสมัยอยุธยา ยังถูกเก็บรักษาไว้ให้ลูกหลานรุ่นหลังได้รับชมในพิพิธภัณฑ์แห่งนี้ โดยมีโบราณวัตถุที่สำคัญ อาทิ พระแสงดาบทองคำ ขนาด ยาว 115 ซม. กว้าง 5.5 ซม. สมัยอยุธยา ได้จากกรุพระปรางค์วัดราชบูรณะ พระเต้าทักขิโณทกทองคำ ขนาด เส้นผ่าศูนย์กลาง 2.7 ซม. สูง 18.5 ซม. สมัยอยุธยา ได้จากกรุพระปรางค์วัดราชบูรณะ ข้างทรงเครื่องทองคำ ขนาด ยาว 15.5 ซม. สูง 12 ซม. สมัยอยุธยา ได้จากกรุพระปรางค์วัดราชบูรณะ นอกจากนี้จัดแสดงในลักษณะของพิพิธภัณฑ์ที่อยู่ในแหล่งอนุรักษ์สถาน คือ จัดแสดงโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุที่พบในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และจากการขุดแต่งบูรณะโบราณสถาน ซึ่งจัดแสดง 3 อาคาร ซึ่งได้จัดแสดง เครื่องปั้นดินเผา และเครื่องถ้วย เงินตรา จัดแสดงศิลปะโบราณวัตถุที่พบในประเทศไทยตั้งแต่สมัยทวารวดี ศรีวิชัย ลพบุรี เชียงแสน สุโขทัย อุทONG อยุธยา รัตนโกสินทร์ เพื่อใช้ในการศึกษาเปรียบเทียบ

3.2 ประวัติศาสตร์กรุงศรีอยุธยา

กรุงศรีอยุธยา ตั้งอยู่ในที่ราบลุ่มภาคกลางของประเทศไทย บริเวณที่แม่น้ำสำคัญ 3 สายไหลมาบรรจบกัน คือ แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำลพบุรี และแม่น้ำป่าสัก ทำให้มีความอุดมสมบูรณ์ ต่อการเกษตรกรรม อันเป็นพื้นฐานของการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ เป็นชุมทางคมนาคมที่เอื้ออำนวยต่อการค้าทั้งภายในและภายนอก จนทำให้เมืองอยุธยาเติบโตเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ และการค้าที่สำคัญในภูมิภาคเอเชียในช่วง พุทธศตวรรษที่ 20 – 23 พื้นที่บริเวณเมืองอยุธยาได้ปรากฏร่องรอยการอยู่อาศัยมาก่อนการสถาปนากรุงศรีอยุธยา โดยมีหลักฐานในพระราชพงศาวดารที่กล่าวถึงการสร้างพระเจ้าอู่ทอง เมื่อ พุทธศักราช 1867 เป็นพระพุทธรูปปูนปั้นองค์ใหญ่ ที่แสดงให้เห็นว่าขณะนั้นชุมชนบริเวณนี้มีขนาดใหญ่ มีฐานะทางเศรษฐกิจมั่นคง จึงมีทั้งกำลังคนและกำลังทรัพย์ในการสร้างพระพุทธรูปขนาดใหญ่ขึ้นได้จนกระทั่งสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 หรือพระเจ้าอู่ทอง ทรงสถาปนากรุงศรีอยุธยาขึ้นเป็นศูนย์กลางทางการเมืองการปกครองเมื่อ พุทธศักราช 1893 โดยรวบรวมกลุ่มเมืองที่มีความสัมพันธ์ทางด้านเครือญาติเข้าด้วยกัน อาทิ เมืองลพบุรี เมืองสุพรรณบุรี เป็นต้น ต่อจากนั้นกรุงศรีอยุธยาได้เจริญรุ่งเรืองขึ้นโดยลำดับ มีการขยายดินแดนออกไปอย่างกว้างขวาง สืบต่อมาถึง 417 ปี มีพระมหากษัตริย์ปกครองแผ่นดินสืบต่อกันมา 34 พระองค์ จาก 5 ราชวงศ์ และสมเด็จพระเจ้าเอกทัศ ทรงเป็นพระมหากษัตริย์องค์สุดท้ายก่อนที่กรุงศรีอยุธยา จะสิ้นสุดลงใน พุทธศักราช 2310 ทำให้ศูนย์กลางของประเทศไทยต้องย้ายลงมากรุงธนบุรีและกรุงเทพมหานครราบจนถึงทุกวันนี้

ศูนย์กลางของกรุงศรีอยุธยา คือ ส่วนที่เป็นเกาะเมือง มีแม่น้ำล้อมรอบ 3 สาย ตัวเกาะมีกำแพงเมืองล้อมรอบอีกชั้นหนึ่ง เมื่อแรกสร้างเมืองในสมัยพระเจ้าอู่ทองนั้นกำแพงเมืองทำด้วยดิน มาเป็นกำแพงอิฐสมัยสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ กำแพงเมืองมีความยาวโดยรอบประมาณ 12.5 กิโลเมตร หนา 5 เมตร สูง 6 เมตร มีป้อมปืนประจำอยู่โดยรอบ จำนวน 16 ป้อม มีประตูเมือง 18 ประตู ประตูช่องกุด 16 ประตู ประตูน้ำ 20 ประตู รวมทั้งสิ้น 99 ประตู อยุธยาถูกออกแบบให้เป็นเมืองน้ำ ผังเมืองที่สมบูรณ์และสวยงามเกิดจากความรู้จากธรรมชาติอย่างลึกซึ้ง เพราะแม่น้ำหลัก 3 สาย นอกจากจะนำความอุดมสมบูรณ์มาสู่เมืองอยุธยาแล้ว เมื่อถึงฤดูฝนปริมาณน้ำจะมีมาก และไหลหลากลงมามากเกินความจำเป็น ดังนั้นการสร้างเมืองของชาวอยุธยาจึงได้รักษาแม่น้ำลำคลองของเดิมเอาไว้ และมีการขุดคลองเพิ่มเติมโดยเฉพาะอย่างยิ่งในแนวเหนือใต้ ให้เป็นแนวตรง เชื่อมต่อกับแม่น้ำลำคลองเดิม ทำให้กระแสน้ำระบายออกไปจากตัวเมืองได้สะดวกรวดเร็ว ทำให้เมืองอยุธยา มีแม่น้ำลำคลองจำนวนมาก เป็นเครือข่ายโยงใยกัน ทั้งนอกเมืองและในเมือง และแนวคลองต่างๆก็แบ่งพื้นที่ให้เป็นลักษณะเกาะขนาดเล็กจำนวนมาก สำหรับเป็นเขตวัด เขตวัง และที่อยู่อาศัย นอกจากนี้ยังมีแนวถนนที่ขนานไปกับแนวคูคลอง มักสร้างเป็นถนนดิน ถนนอิฐ โดยมีสะพานจำนวนมากสร้างข้ามคลอง มีทั้งสะพานไม้ สะพานอิฐ สะพานก่อด้วยศิลาแลง สะพานสายโซ่ สะพานยก รวมทั้งสิ้นกว่า 30 สะพาน นอกตัวเมืองเป็นที่ต่ำกว่าใช้เป็นที่สำหรับเกษตรกรรม มีแม่น้ำลำคลองนำน้ำเข้าไปหล่อเลี้ยงอย่างทั่วถึง สองฝั่งน้ำเหล่านั้นเป็นที่อยู่อาศัยของชาวอยุธยาซึ่งจะปลูกสร้างบ้านเรือนเป็นกลุ่มๆ สลับไปกับบัวตาวาราม

3.3 สภาพสังคมและการปกครอง

กรุงศรีอยุธยาปกครองรูปแบบที่มีกษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข ที่มีอำนาจสูงสุดในการปกครอง แผ่นดินพระองค์ทรงมอบหมายให้พระบรมวงศานุวงศ์ และขุนนางปกครองดูแลเมืองลูกหลวงหลานหลวง และเมืองหน้าด่านต่างพระเนตรพระกรรณ ส่วนเมืองประเทศราชมีเจ้านายในราชวงศ์เก่าปกครอง ขึ้นตรงต่อ กรุงศรีอยุธยาเมืองราชธานี สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ ทรงปฏิรูปการปกครอง ลดทอนอำนาจหัวเมือง ทรงแยก การบริหารราชการแผ่นดินออกเป็น 2 ฝ่าย คือฝ่ายทหาร มีสมุหพระกลาโหมเป็นผู้รับผิดชอบ ฝ่ายพลเรือน มีสมุหนายกเป็นผู้รับผิดชอบ ในฝ่ายพลเรือนนั้นยังแบ่งออกเป็น 4 กรม หรือจตุสดมภ์ คือสี่เสาหลัก ได้แก่ กรมเวียง หรือนครบาลทำหน้าที่ปกครองดูแลบ้านเมือง กรมวังหรือธรรมาธิการ ทำหน้าที่ดูแลกิจการที่เกี่ยวข้องกับงาน ต่างๆ ในพระราชวังและราชสำนัก กรมคลังหรือโกษาธิบดี ทำหน้าที่ดูแลด้านการค้า และการต่างประเทศกรมนา หรือเกษตรธิการ ทำหน้าที่ดูแลเรื่องเกษตรกรรม ซึ่งรูปแบบการปกครองนี้ใช้สืบต่อมาตลอดสมัยอยุธยา

สังคมอยุธยามีการแบ่งเป็นชนชั้นต่างๆ แยกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ (1) ชนชั้นสูงหรือมูลนาย ประกอบด้วยพระมหากษัตริย์ ทรงมีพระราชอำนาจสูงสุดในฐานะพระประมุข ระดับรองลงมาคือ พระบรมวงศานุวงศ์ เจ้าเมืองและขุนนาง ซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ระหว่างพระมหากษัตริย์กับราษฎรสามัญชนทำหน้าที่ควบคุมชนชั้นใต้ปกครอง (2) กลุ่มชนชั้นใต้ปกครอง คือ ไพร่และทาสไพร่ คือพลเมืองสามัญ เป็นคนส่วนใหญ่ของสังคม ซึ่งกฎหมายกำหนด ให้ไพร่ต้องสังกัดมูลนาย เป็นระบบควบคุมกำลังคนของทางราชการ ไพร่ถูกเกณฑ์แรงงานไปทำราชการให้หลวง ปีละ 6 เดือน แต่หากไพร่คนใดที่ไม่ต้องการ จะถูกเกณฑ์แรงงาน จะต้องจ่ายเงินหรือสิ่งของเพื่อทดแทนแรงงาน เรียกว่าส่วย แรง งานไพร่ จะไม่มีเงินเดือนเป็นค่าตอบแทน แต่สิ่งที่ไพร่จะได้รับคือการปกป้องคุ้มครองจากมูลนาย ที่ตนสังกัดทาส คือแรงงานของมูลนายตลอดชีวิต อันเนื่องมาจากเหตุผลทาง ด้านสงครามด้านเศรษฐกิจ การสืบสายเลือดทาสนั้นจะถูกเลี้ยงดูโดยมูลนายไปตลอดชีวิต

3.4 สภาพเศรษฐกิจ

อาชีพหลักของชาวอยุธยา คือ เกษตรกรรม มีข้าวเป็นผลิตผลที่สำคัญสามารถผลิตได้มาก เพียงพอสำหรับพลเมืองของประเทศและยังเป็นสินค้าสำคัญอย่างหนึ่งที่อยุธยาส่งไปขายตลาดต่างชาติเนื่องจาก เป็นศูนย์กลางการค้าขายที่สำคัญของโลก ดังนั้นอยุธยาจึงมีรายได้จากการค้าทั้งจากการส่งสำเภาไปค้าขายกับ ต่างประเทศและจากการเป็นพ่อค้าคนกลางโดยราชสำนักตั้งพระคลังสินค้าขึ้นมาผูกขาดสินค้าสำคัญ บางประเภทซึ่งพ่อค้าต่างชาติ จะต้องซื้อขายกับราชสำนักเท่านั้นการค้าขายต่างประเทศ อยู่ภายใต้กรมคลัง มีออกญาศรีธรรมราชเป็นผู้ควบคุมดูแล ในระยะแรกนั้นมีการแบ่งออกเป็น 2 ฝ่าย คือกรมท่าขวา สังกัด ออกพระจุฬาราชมนตรีขุนนางแขกซึ่งจะดูแลการค้ากับโลกตะวันตก กับกรมท่าซ้ายสังกัดพระยาโชฎึกราชเศรษฐี ขุนนางจีนซึ่งจะดูแลการค้าฝ่ายตะวันออก ต่อมาในสมัยอยุธยาตอนปลาย เมื่อมีชาวยุโรปเข้ามาติดต่อค้าขาย มากขึ้นจึงเกิดมีกรมท่ากลางขึ้นมามีขุนนางฝรั่งดูแลพระมหากษัตริย์และขุนนางมีสำเภาค้าขายกับ ต่างประเทศ ส่วนมากมีชาวจีนรับจ้างเป็นนายเรือและลูกเรือ สินค้าส่งออกของอยุธยาคือผลิตผลทางการเกษตร เครื่องสังคโลก และผลิตผลจากป่า เช่น งาช้าง หนังสัตว์ ไม้ เครื่องเทศ และแร่ธาตุต่างๆ เป็นต้นรายได้หลักของ ราชสำนักอีกส่วนหนึ่งมาจากบรรณาการ ส่วยและภาษีอากรโดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษีการค้าขายกับต่างประเทศ ด้านการค้าภายในย่านการค้าและตลาดใหญ่น้อยตั้งอยู่ทั้งในเมืองและนอกเมือง ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลาง และเปลี่ยนสินค้า

ส่วนตลาดในกรุงศรีอยุธยามี 2 ประเภท คือ ตลาดน้ำขนาดใหญ่มีอยู่ 4 แห่ง และตลาดบกอีก ประมาณ 72 แห่งอยู่นอกเมือง 32 แห่ง อยู่ในเมือง 40 แห่ง ย่านการค้าและตลาดเหล่านี้มีทั้งตลาดขายของสด เข้าเย็น ตลาดขายสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิต (ของชำ) และสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์ของย่านไม่เหมือนกับที่อื่น

4 สารสำคัญเกี่ยวกับการบรรยายเรื่องแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและแนวทางการประยุกต์ใช้ สู่ปฏิบัติ ณ วัดชัยมงคลพัฒนา จังหวัดสระบุรี โดย นายลลิต ฅนอมสิงห์ รองเลขาธิการและกรรมการมูลนิธิชัยพัฒนา สรุปได้ดังนี้

4.1 ความเป็นมา

โครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณวัดมงคลชัยพัฒนา อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลเขาหินพัฒนา อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในปี 2531 พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงมีพระราชกระแสให้เจ้าหน้าที่มูลนิธิชัยพัฒนาไปหาซื้อที่ดินติดกับวัดมงคล (ต่อมาได้รับพระราชทานนามเป็นวัดมงคลชัยพัฒนา) ซึ่งตั้งอยู่ในเขต 2 ตำบล คือ ตำบลห้วยบง และตำบลเขาหินพัฒนา อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปัจจุบันตั้งอยู่ในเขต ตำบลเขาหินพัฒนา อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และในวันที่ 26 กรกฎาคม 2531 นายสมจิตร์ ท้าวครุฑ และนางบุญเรือง ราวีศรี ได้ขายและถวายที่ดินจำนวน 1 แปลง เนื้อที่ 16 ไร่เศษ ต่อมาในปีพุทธศักราช 2535 ได้จัดซื้อที่ดินที่อยู่ติดกันเพิ่มอีก 1 แปลง รวมทั้งมีผู้ถวายเพิ่มเติมเป็นพื้นที่อีก 15 ไร่เศษ ทรงมอบให้มูลนิธิชัยพัฒนา เพื่อทดสอบการดำเนินการพัฒนาด้านการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่โดยพระราชทานแนวทางการดำเนินงานไว้ด้วย

4.2 วัตถุประสงค์

เพื่อให้เกษตรกรที่มีพื้นที่ทำกินน้อยสามารถยกระดับผลผลิตในไร่นาของตนเอง ให้สามารถเลี้ยงตนเองได้ในระดับหนึ่ง บนพื้นฐานของความพอเพียง ความประหยัดและความสามัคคีในท้องถิ่น

4.3 พระราชดำริ / พระราชดำรัส

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พระราชทานพระราชดำรัสไว้ ความตอนหนึ่งว่า

“...บริเวณพื้นที่ใหม่นี้ ให้ปลูกข้าวเป็นหลัก ปลูกไม้ยืนต้น ไม้ผลแซมบ้าง เพื่อให้ชาวบ้านมีข้าวกินก่อนไม่ต้องซื้อ ประชาชนมีพื้นที่ประมาณ 15 ไร่ ลองทำให้เหมือนของเขา พื้นที่แห้งแล้งขาดน้ำแต่ละแปลงให้มีน้ำของเขา แล้วก็สูบน้ำมาใช้ พื้นที่ของชาวบ้านถ้าทำคล้ายๆ โครงการเขาจะอยู่ได้ ไม่ต้องให้เป็นศูนย์ศึกษา อยากเป็นแปลงทดลองว่าจะทำอย่างนี้ ชาวบ้านทำได้ไหม ราชการจะช่วยอะไรบ้าง เช่น ขุดสระให้ในพื้นที่ 3,000 ไร่ ทำได้ 200 บ่อ แต่ต้องดูพื้นที่ที่เหมาะสมด้วย ตอนแรกก็ปลูกข้าวก่อน ที่หลังก็ปลูกไม้ผล ตกลงเราก็สนับสนุนได้.. ตกลงเอาแปลงที่ 3 เพื่อพิสูจน์ว่า ราษฎรทำได้ไหม ให้วัด โรงเรียน ราชการและมูลนิธิร่วมกัน โครงการนี้เป็นโครงการที่สามารถนึกกำลัง ต้องไม่ลงทุนมากนัก ทำเหมือนชาวบ้านทำ ยอมให้เสียไปบ้าง ถ้าลงทุนทำมากไป หลวงจะทำได้ แต่ชาวบ้านทำไม่ได้...”

4.4 ทฤษฎีใหม่ มีขั้นตอนการดำเนินงาน 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย

- **ทฤษฎีใหม่ขั้นที่หนึ่ง** เป็นขั้นตอนของการผลิตเพื่อการบริโภค โดยการจัดสรรพื้นที่อยู่อาศัยและที่ทำกิน แบ่งพื้นที่ออกเป็น 4 ส่วน ตามอัตราส่วน 30 : 30 : 30 : 10

- **ทฤษฎีใหม่ขั้นที่สอง** เป็นขั้นตอนของการรวมพลังเพื่อวางแผนร่วมกันในการผลิต การตลาด การศึกษา การเป็นอยู่ สวัสดิการ สังคมและศาสนา เมื่อเกษตรกรเข้าใจในหลักการ และได้ปฏิบัติในที่ดินของตนเองจนได้ผลแล้ว ให้เกษตรกรรวมพลังในรูปกลุ่มหรือสหกรณ์ดำเนินการในด้านต่างๆ ดังนี้ (1) ด้านการผลิต ได้แก่ พันธุ์พืช เตรียมดิน ขนส่ง (2) ด้านการตลาด ได้แก่ ลานตากข้าว ยุ้ง เครื่องสีข้าว (3) ด้านการเป็นอยู่ ได้แก่ กะปิ น้ำ ปลา อาหาร เครื่องนุ่งห่ม (4) ด้านสวัสดิการ ได้แก่ สาธารณสุข เงินกู้ (5) ด้านการศึกษา ได้แก่ โรงเรียน ศูนย์การศึกษา และ (6) ด้านสังคมและศาสนา

- **ทฤษฎีใหม่ขั้นที่สาม** เป็นขั้นตอนการดำเนินธุรกิจร่วมกัน เช่น โรงสีข้าว สหกรณ์ร้านค้า และสถานีบริการน้ำมัน โดยติดต่อประสานงานจัดหาทุนหรือแหล่งเงิน เช่น ธนาคารหรือบริษัท ห้างร้าน เอกชน มาช่วยในการลงทุนและพัฒนาคุณภาพชีวิต

4.5 ประโยชน์ของทฤษฎีใหม่ เพื่อให้ประชาชนพออยู่พอกินและเลี้ยงตนเองได้ ตามหลักปรัชญาของ “เศรษฐกิจพอเพียง” ในหน้าแล้งที่มีน้ำน้อยก็สามารถนำน้ำที่เก็บไว้ในสระมาปลูกพืชผักต่างๆ ได้ ในปีที่ฝนตกตามฤดูกาลโดยมีน้ำดีตลอดปี ทฤษฎีใหม่นี้ก็สามารถสร้างรายได้ได้มากขึ้น และในกรณีที่เกิดอุทกภัย ก็สามารถที่จะฟื้นตัวและช่วยตนเองได้ในระดับหนึ่ง

4.6 วัตถุประสงค์ของพื้นที่เป้าหมายในโครงการฯ

- 1) เป็นการสาธิตการบริหารการจัดการที่ดินและน้ำ สำหรับการทำการเกษตรที่มีที่ดินขนาดเล็ก
- 2) สาธิตการจัดทำแปลงทฤษฎีใหม่
- 3) สาธิตการทำการเกษตรผสมผสาน
- 4) เป็นสถานที่ศึกษาดูงานของเกษตรกร นักเรียน และผู้สนใจทั่วไป
- 5) จำหน่ายผลผลิตเพื่อสร้างรายได้ให้กับโครงการ

4.7 ลักษณะโครงการ / กิจกรรม

1) **กิจกรรมทฤษฎีใหม่** ได้ดำเนินการทฤษฎีใหม่ในพื้นที่ 15.5 ไร่ แบ่งพื้นที่เป็น 4 ส่วน ในอัตราส่วนที่เหมาะสม ในรูป 16-35.5-24.5-24 โดยมีรายละเอียดดังนี้

- **ส่วนที่ 1** พื้นที่ส่วนที่ 1 สระน้ำ พื้นที่ 2.5 ไร่ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 16 สามารถเก็บกักน้ำประมาณ 18,000 ลูกบาศก์เมตร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกักเก็บน้ำฝนไว้ให้แก่ข้าวในแปลงนาในระยะที่ฝนทิ้งช่วงและใช้ในการปลูกพืชหลังนาในฤดูแล้งที่ใช้น้ำน้อยเลี้ยงปลาในพืชแบบปล่อยตามธรรมชาติ ได้แก่ ปลานิล ปลาดุก ปลาตะเพียน ปลาช่อน ปลากิน ปลาจีน ปลานิลแดง ฯลฯ เพื่อเป็นรายได้เสริมและบริเวณขอบสระน้ำปลูกไม้ผล (มะพร้าว) ชมพู่และปลูกหญ้าแฝกเพื่อป้องกันการพังทลายของดิน

- **ส่วนที่ 2** นาข้าว พื้นที่ 5.5 ไร่ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 35.5 โดยปลูกข้าวนาปี หลังจากเก็บเกี่ยวข้าวสามารถปลูกพืชไร่หลังนา เช่น ถั่วเหลือง ผักสด ถั่วเขียว

- **ส่วนที่ 3** ปลุกไม้ยืนต้น/ไม้ผล/พืชไร่ พื้นที่ 3.8 ไร่หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 24.5 ปลุกไม้ยืนต้น/ไม้ผล ไม้ยืนต้น ได้แก่ สะเดา ชี้เหล็ก ประดู่กิ่งอ่อน คุณ ยางนา มะกล่ำต้น มะรุม ผักหวานป่าเป็นไม้พื้นล่างไม้ผล ได้แก่ ขนุน น้อยหน่า มะม่วง ส้มโอ ฝรั่ง ปลุกพืชสมุนไพรแซม ได้แก่ รางจืด ดีปลี โสมไทย มะกรูด ฟ้าทลายโจร หนุมานประสานกาย ว่านหางจระเข้ หนอนตายหายาก ขมิ้นชัน ขมิ้นอ้อย ตะไคร้หอม เสดดพังพอน ข้า

- **ส่วนที่ 4** ที่อยู่อาศัย พื้นที่ 3.7 ไร่ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 24 ใช้สำหรับเป็นที่อยู่อาศัย ถนน และเลี้ยงสัตว์ปีก ปลุกผักสวนครัวปลอดภัยจากสารพิษ พื้นที่ 0.75 ไร่ ปลุกผักกินใบและผักกินผล โดยปลุกพืชผักสลัดหมุนเวียนตลอดทั้งปี การเลี้ยงสัตว์ได้แก่ ไก่พันธุ์พื้นเมือง เป็ดไข่ เป็ดเทศ

2) **กิจกรรมเกษตรแบบผสมผสาน** พื้นที่ 16.5 ไร่ ได้ดำเนินการขุดสระเก็บน้ำ ปลุกไม้ผลยกร่อง พืชไร่ผสมผสาน และพืชผัก โดยมีรายละเอียดดังนี้

- ขุดสระกักเก็บน้ำ พื้นที่ 1.5 ไร่ขุดสระลึก 4 เมตรสามารถกักน้ำประมาณ 10,000 ลูกบาศก์เมตรโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกักเก็บน้ำฝนไว้ให้แก่พืชไร่ ไม้ยืนต้น พืชผักไม้ดอกไม้ประดับและไม้ผลต่างๆ ตลอดจนเลี้ยงปลาในพืชแบบปล่อยตามธรรมชาติ ได้แก่ ปลานิล ปลาดุกเพียน ปลาช่อนและปลาสวายและปลุกหญ้าแฝกเพื่อป้องกันการพังทลายของดินขอบสระ

- ไม้ผลยกร่อง พื้นที่ 6.5 ไร่ ไม้ผลที่ปลุก ได้แก่ มะม่วงพันธุ์ต่างๆ กระท้อนพันธุ์บุยฝ้าย และพันธุ์อีล่า

- พืชไร่ผสมผสาน พื้นที่ 2.0 ไร่ ปลุกพืชไร่แบบผสมผสาน ได้แก่ ข้าวโพดฝักสด (ข้าวโพดข้าวเหนียว ข้าวโพดหวาน) พืชตระกูลถั่ว (ถั่วเหลืองฝักสด, ถั่วเขียว, ถั่วลิสง) โดยทยอยปลุกเป็นรุ่นๆ หมุนเวียนกันตลอดปี

- พืชผัก พื้นที่ 0.25 ไร่ ปลุกชะอมและพืชผักต่างๆ

3) **กิจกรรมบริหารงานทั่วไป**

- บริการสีข้าวเปลือกให้กับเกษตรกรรอบๆ โครงการฯ
- ถ่ายทอดเทคโนโลยีให้ความรู้การทำเกษตรตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ ให้กับเกษตรกรและผู้สนใจ

4. ผลการประเมินการจัดหลักสูตร

ศปท. ได้สรุปการประเมินการจัดกิจกรรมการพัฒนาสมรรถนะและองค์ความรู้เชิงสร้างสรรค์ของบุคลากรด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต : หลักสูตรข้าราชการที่ดีและหลักสูตรด้านทุจริต สศช. (STRONG NESDC) ประจำปีงบประมาณ 2567 ณ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และ จังหวัดสระบุรี ระหว่างวันที่ 7-8 สิงหาคม 2567 ซึ่งรวบรวมและประมวลจากความคิดเห็นผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 32 คน จากผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด 35 คน คิดเป็นร้อยละ 91.43 ของผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด สรุปสาระได้ดังนี้

4.1 **การประเมินผลในภาพรวม** อยู่ในระดับพอใจมากที่สุด (4.75 คะแนน จากคะแนนเต็ม 5 คะแนน) ที่ระดับร้อยละ 95.0

4.2 **ประโยชน์ของเนื้อหาที่ได้จากการเข้าร่วมหลักสูตรฯ** ผู้เข้าร่วมกิจกรรมนี้ ได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรม สรุปเป็นประเด็นสำคัญโดยรวม ได้ดังนี้ (1) ได้เรียนรู้เกี่ยวกับประวัติและวัตถุประสงค์ของกรมการปกครอง ซึ่งทำให้สำนึกถึงบุญคุณของบรรพบุรุษและรักแผ่นดินมากขึ้น (2) ได้เห็นความร่วมมือร่วมใจกันของชุมชนต้นแบบบ้านสีกัดน้ำมันใต้ รวมทั้งผู้นำที่เข้มแข็งและเสียสละเป็นปัจจัยสำคัญในการนำพาชุมชนให้เข้มแข็ง (3) ได้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับนิยามคำว่าทฤษฎีใหม่ เกษตรทฤษฎีใหม่ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และแนวทางการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงอย่างเป็นรูปธรรมผ่านเกษตรทฤษฎีใหม่ (4) ได้รับฟังประสบการณ์จากผู้ปฏิบัติจริง

เช่น กำนันสุเทพและทีม ในของชุมชนต้นแบบบ้านสัคดีน้ำมันใต้ (5) ได้เรียนรู้แนวทางการปราบปรามยาเสพติดและความร่วมมือร่วมใจในชุมชน (6) ได้ลงพื้นที่และรับฟังวิธีการดำเนินงานในแต่ละพื้นที่ที่แตกต่างกันตามสภาพซึ่งดำเนินการภายใต้หลักเศรษฐกิจพอเพียงเดียวกัน และ (7) ได้แนวคิดในการพัฒนาจิตใจให้เป็นคนที่มีคุณธรรมจริยธรรม รวมทั้งหลักการดำรงชีวิตที่ดี

4.3 วิทยาการของหลักสูตรมีผลการประเมินอยู่ในเกณฑ์ดีมาก วิทยาการบรรยายเก่ง มีความรู้ ได้รับฟังประสบการณ์โดยตรงจากวิทยากร ผู้เข้าร่วมกิจกรรมที่ตอบแบบสำรวจโดยส่วนใหญ่ ให้คะแนนระดับดีมาก (5 คะแนนจากคะแนนเต็ม 5 คะแนน) โดยเห็นว่า วิทยาการมีวิธีการบรรยาย สื่อประกอบการบรรยาย และมีบุคลิกที่ดี

4.4 ระดับความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม เปรียบเทียบก่อนและหลังการเข้าร่วม

	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง			น้อย		น้อยที่สุด		รวม (คน)	ค่าเฉลี่ย	
	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	0		คะแนน	%
ก่อนเข้าร่วมหลักสูตร (คน)	1	1	-	7	8	6	6	2	1	-	-	32	5.56	55.62
หลังเข้าร่วมหลักสูตร (คน)	5	17	7	2	-	-	1	-	-	-	-	32	8.65	86.50
เพิ่มขึ้น / ลดลง	เพิ่มขึ้น												3.09	30.88

4.5 การนำความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมไปประยุกต์ใช้

ท่านจะนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง			น้อย		น้อยที่สุด		รวม (คน)	ค่าเฉลี่ย	
	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	0		คะแนน	%
	8	14	5	3	1	-	1	-	-	-	-	32	8.65	86.50

4.6 ความเห็นต่อการเข้าร่วมกิจกรรม

ประเด็นการประเมิน	ดีมาก 4 คะแนน	ดี 3 คะแนน	พอใช้ 2 คะแนน	ควรปรับปรุง 1 คะแนน	ข้อเสนอแนะ	รวม (คน)	สรุปผล	%
เนื้อหาในภาพรวมตรงกับเรื่องที่ระบุไว้	22	9	1	-	-	32	ดีมาก	91.25
ระยะเวลาที่ใช้ในกิจกรรมมีความเหมาะสมเพียงใด	24	7	1	-	-	32	ดีมาก	92.75
ความเหมาะสมของเอกสารประกอบ	18	11	4	1	-	32	ดีมาก	89.00
อาหารว่างและอาหารกลางวัน	28	3	1	-	-	32	ดีมาก	96.09
การประสานงานของเจ้าหน้าที่	27	3	2	-	-	32	ดีมาก	94.50

ประเด็นการประเมิน	ดีมาก 4 คะแนน	ดี 3 คะแนน	พอใช้ 2 คะแนน	ควร ปรับปรุง 1 คะแนน	ข้อเสนอแนะ	รวม (คน)	สรุปผล	%
การอภิปราย เรื่อง แนวคิดการก่อตั้งโครงการช่อสะอาด และแนวคิด STRONG : จิตพอเพียงด้านทุจริต และประสบการณ์ป้องกันและต่อต้านการทุจริตในชุมชนช่อสะอาด ณ ชุมชนคุณธรรมบ้านสภักดีน้ำมันใต้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (วันที่ 7 สิงหาคม 2567) โดย นายสุเทพ บุญแจ้ง และ นายเฟื่องวิทย์ ชูตินันท์ คณะวิทยากรจากชุมชนบ้านสภักดีน้ำมันใต้								
○ วิธีการบรรยาย	20	11	1	-		32	ดีมาก	89.75
○ สื่อการสอน	17	11	4	-		32	ดีมาก	85.00
○ บุคลิกลักษณะ	23	8	1	-		32	ดีมาก	92.00
การอภิปรายเรื่อง การเป็นข้าราชการที่ดี ใจสัตย์ซื่อ มีจิตอาสา เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม และสำนึกรู้คุณแผ่นดิน (วันที่ 7 สิงหาคม 2567) ณ วัดใหญ่ชัยมงคล โดย พระมหาบรรณ บุดรดี ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดใหญ่ชัยมงคล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา								
○ วิธีการบรรยาย	22	10	-	-		32	ดีมาก	92.00
○ สื่อการสอน	17	13	2	-		32	ดีมาก	86.71
○ บุคลิกลักษณะ	23	9	-	-		32	ดีมาก	92.75
การอภิปรายเรื่อง การเป็นข้าราชการที่ดี ใจสัตย์ซื่อ มีจิตอาสา เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม และสำนึกรู้คุณแผ่นดิน (วันที่ 7 สิงหาคม 2567) ณ วัดใหญ่ชัยมงคล โดย นายนพพร วงศ์วิวัฒน์ วิทยากรจิตอาสา 904								
○ วิธีการบรรยาย	22	9	1	-		32	ดีมาก	91.25
○ สื่อการสอน	18	13	1	-		32	ดีมาก	88.25
○ บุคลิกลักษณะ	21	10	1	-		32	ดีมาก	90.50
การบรรยายเรื่อง ประวัติศาสตร์กรุงศรีอยุธยาและศึกษาดูงาน ณ พิพิธภัณฑ์เจ้าสามพระยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (วันที่ 8 สิงหาคม 2567) โดย นางสาววันลิพย์ กระจ่างวี วิทยากรจากพิพิธภัณฑ์เจ้าสามพระยา								
○ วิธีการบรรยาย	29	3	-	-		32	ดีมาก	97.50
○ สื่อการสอน	30	2	-	-		32	ดีมาก	98.25
○ บุคลิกลักษณะ	24	8	-	-		32	ดีมาก	93.75

ประเด็นการประเมิน	ดีมาก 4 คะแนน	ดี 3 คะแนน	พอใช้	2 คะแนน	ควร ปรับปรุง 1 คะแนน	ข้อเสนอแนะ	รวม (คน)	สรุปผล
การบรรยายเรื่อง แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและแนวทางการประยุกต์ใช้ สู่ปฏิบัติ ณ โครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณวัดมงคลชัยพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดย นายลลิต ถนอมสิงห์ รองเลขาธิการและกรรมการมูลนิธิชัยพัฒนา								
○ วิธีการบรรยาย	22	9	1	-		32	ดีมาก	91.25
○ สื่อการสอน	16	13	3	-		32	ดีมาก	85.00
○ บุคลิกลักษณะ	20	9	3	-		32	ดีมาก	88.25

หมายเหตุ : ค่าเฉลี่ย 21% – 40% = ควรปรับปรุง ค่าเฉลี่ย 61% – 80% = ดี
 ค่าเฉลี่ย 41% – 60% = พอใช้ ค่าเฉลี่ย 81% – 100% = ดีมาก

ท่านคิดว่าควรส่งเจ้าหน้าที่เข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับประเด็นนี้หรือไม่ (คิดเป็นร้อยละ)	ควร		ไม่ควร		จำนวน (คน)	
	ควร 31 คน (96.87%)		1 (3.125%)		32 (96.88%)	
ท่านคิดว่ากิจกรรมนี้เหมาะสมกับใครบ้าง	ทุกคน ใน สศช.	ผู้บริหาร	ข้าราชการ	พนักงาน ราชการ	ลูกจ้าง ประจำ	ทั้งหมด (คน)
	24 (75.00 %)	6 (18.75 %)	1 (3.13 %)	-	1 (3.13 %)	32

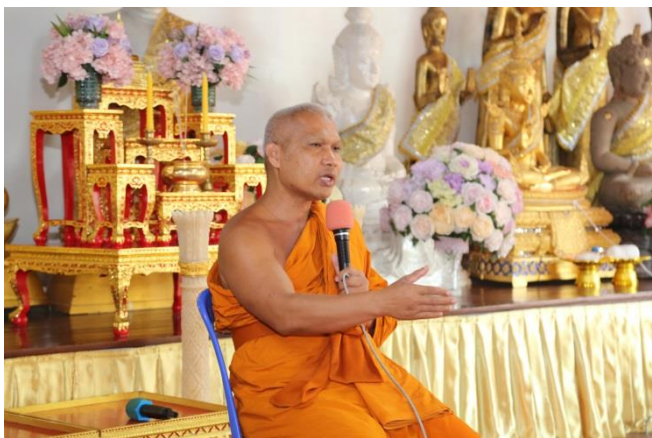
4.7 ประโยชน์และสิ่งที่ท่านประทับใจที่สุดในการเข้าร่วมกิจกรรม

● สาระ/ ความรู้ที่ได้รับ	- ได้เรียนรู้เกี่ยวกับประวัติและวัตถุโบราณสมัยกรุงศรีอยุธยา ซึ่งทำให้สำนึกถึงบุญคุณของบรรพบุรุษและรักแผ่นดินมากขึ้น - ได้เห็นตัวอย่างของความร่วมมือร่วมใจกันของชุมชนต้นแบบบ้านสกิดน้ำมันใต้ รวมทั้งผู้นำที่เข้มแข็งและเสียสละเป็นปัจจัยสำคัญในการนำพาชุมชนให้เข้มแข็ง - ได้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับนิยามคำว่าทฤษฎีใหม่ เกษตรทฤษฎีใหม่ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและแนวทางการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงอย่างเป็นรูปธรรมผ่านเกษตรทฤษฎีใหม่ - ได้รับฟังประสบการณ์จากผู้ปฏิบัติจริง เช่น กำนันสุเทพและทีม ในของชุมชนต้นแบบบ้านสกิดน้ำมันใต้ - ได้เรียนรู้แนวทางการปราบปรามยาเสพติดและความร่วมมือร่วมใจในชุมชน - ได้ลงพื้นที่และรับฟังวิธีการดำเนินงานในแต่ละพื้นที่ที่แตกต่างกันตามสภาวะ ซึ่งดำเนินการภายใต้หลักเศรษฐกิจพอเพียงเดียวกัน - ได้แนวคิดในการพัฒนาจิตใจให้เป็นคนที่มีคุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งหลักการดำรงชีวิตที่ดี
--	--

ภาคผนวก

ประมวลภาพ

ประมวลภาพ

เอกสารประกอบ
การอบรมเชิงปฏิบัติการ

เอกสารประกอบการอบรมเชิงปฏิบัติการ

หัวข้อ	แหล่งข้อมูล	
การอภิปรายเรื่อง แนวคิดการก่อตั้งโครงการช่อสะอาด และแนวคิด STRONG : จิตพอเพียงต้านทุจริต และ ประสพการณ์ป้องกันและต่อต้านการทุจริตในชุมชนช่อสะอาด ณ ชุมชนคุณธรรมบ้านสภักดีน้ำมนต์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดย นายสุเทพ บุญแจ้ง และ นายเฟื่องวิทย์ ชูตินันท์ คณะผู้นำชุมชน	https://shorturl.at/vNokw	
การอภิปราย เรื่อง การเป็นข้าราชการที่ดี ใจสัตย์ซื่อ มีจิตอาสา เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม และสำนึกคุณแผ่นดิน โดย พระมหาบรรณ บุดริดี ผู้ช่วยเจ้าอาวาส วัดใหญ่ชัยมงคล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และ นายนพพร วงศ์วิวัฒน์ วิทยากรจิตอาสา 904		
การบรรยายเรื่อง ประวัติศาสตร์กรุงศรีอยุธยา และศึกษาดูงาน ณ พิพิธภัณฑ์เจ้าสามพระยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดย นางสาววันลีย์ กระจำงวี วิทยากรจากพิพิธภัณฑ์เจ้าสามพระยา		
การบรรยายเรื่องแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และแนวทางการประยุกต์ใช้ สู่ปฏิบัติ โดย นายลลิต ถนอมสิงห์ รองเลขาธิการและกรรมการมูลนิธิชัยพัฒนา		

คณะผู้จัดทำและสรุปสาระสำคัญ
หลักสูตรข้าราชการที่ดีและหลักสูตรด้านทุจริต สศช. (STRONG NESDC)
ประจำปีงบประมาณ 2567
กิจกรรมการพัฒนาสมรรถนะและองค์ความรู้เชิงสร้างสรรค์ของบุคลากร
ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ที่ปรึกษา

นายวิโรจน์ นรารักษ์

รองเลขาธิการฯ/ หัวหน้าศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต

คณะผู้จัดทำและสรุปสาระสำคัญ

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

นางสาวอาทิสดา ณ นคร

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ

นางพนิดา ภู่งามดี

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ

นางสาวสุวลี รัตนโสมสิต

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

นายชินจิต ไชยธรรม

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

ติดต่อขอข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สพท. สศช.)

อาคาร 5 ชั้น 4 สศช. เลขที่ 962 ถนนกรุงเกษม เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย แขวงวัดโสมนัส กทม. 10100

โทร 0 2280 4085 ต่อ 5419 - 5422

หรือเยี่ยมชมที่ www.nesdc.go.th และ click ที่ Banner ภายใต้อีเมลเกี่ยวกับ สศช.

***** หมายเหตุ :** ช่องทางเผยแพร่รายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับ

หลักสูตรข้าราชการที่ดีและหลักสูตรด้านทุจริต สศช. (STRONG NESDC)

หน้าเว็บไซต์ สศช. ภายใต้อีเมลเกี่ยวกับ สศช. >> ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต

ที่ https://www.nesdc.go.th/more_news.php?cid=893&filename=index

